

#ბს-949(კ-18)

12 სექტემბერი, 2019

წელი

შპს „ი---“ ბს-949(კ-18)

ქ. თბილისი

**ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატამ
შემდეგი შემადგენლობით:**

მაია ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მოსამართლეები: ნუგზარ სხირტლაძე, ვასილ როინიშვილი

კასატორი (მოსარჩელე) – შპს „ი---“

მოწინააღმდეგე მხარეები (მოპასუხეები) – 1. სსიპ შემოსავლების სამსახური; 2. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო

გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 მაისის განჩინება

დავის საგანი – ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობა, ქმედების განხორციელების დავალება

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი :

2015 წლის 11 სექტემბერს შპს „ი---მ“ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხეების - საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და სსიპ შემოსავლების სამსახურის მიმართ.

მოსარჩელის განმარტებით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ შემოსავლების სამსახურის გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 1 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნის საფუძველზე, შპს „ი---ს“ 2007 წლის მდგომარეობით ერიცხებოდა დავალიანება - ძირითადი თანხა 4 347 ლარი და საურავი - 20 590.76 ლარი. შპს „ი---მ“ 2007 წლის 7 ივნისს საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ შემოსავლების სამსახურს და დარიცხული თანხების, კერძოდ, გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 7 მაისის #---- და 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნების გაუქმება მოითხოვა.

მოსარჩელის მითითებით, გორის საგადასახადო ინსპექციის

გასაჩივრებულ საგადასახადო მოთხოვნებს საფუძვლად უდევს გორის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის გადაწყვეტილება, რომლის არგუმენტები არ იქნა გაზიარებული მოგვიანებით მიღებული 2005 წლის ევროსასამართლოს გადაწყვეტილებით.

მოსარჩელის აღნიშვნით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანებით შპს „ი---ს“ საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. შპს „ი---მ“ 2007 წლის 14 აგვისტოს საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ დაკების განხილვის საბჭოს. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დაკების განხილვის საბჭოს 2007 წლის 28 სექტემბრის გადაწყვეტილების შპს „ი---ს“ საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ და შემოსავლების სამსახურს დაევალა შპს „ი---ს“ მიმართ დღგ-ს ნაწილში დარიცხული საგადასახადო სანქციის გადაანგარიშება და შპს „ი---სთვის“ კორექტირებული საგადასახადო მოთხოვნის გაგზავნა.

მოსარჩელის განმარტებით, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის გადაწყვეტილებების აღსრულებაზე ზედამხედველ და პასუხისმგებელ ორგანოს 2011 წელს მიღებული აქვს რეზოლუცია CM/ResDH(2011)108 „ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინებების აღსრულება, სამი საქმე საქართველოს წინააღმდეგ“. აღნიშნული რეზოლუციის შესაბამისად, „სასამართლოს მიერ დარღვევების დადგენა, განჩინებებით მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხების გადახდის გარდა, აუცილებლობის შემთხვევაში მოითხოვს, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ გაატაროს: ინდივიდუალური ხასიათის ღონისძიებები დარღვევის გამოსწორებისა და მისი შედეგების აღმოფხვრის მიზნით, თუ შესაძლებელია restitution in integrum-ის გზით და ზოგადი ხასიათის ღონისძიებები, მსგავსი სახის დარღვევათა პრევენციის მიზნით.“ მოსარჩელის მითითებით, დღემდე ხსენებული ვალდებულება შესრულებული არ არის, რადგან სახელმწიფო კვლავ 2001 წელს წარმოშობილ საგადასახადო მოთხოვნის საფუძველზე ითხოვს ზემოთმითითებული თანხის მთლიანობაში 5415 ლარის გადახდას, ნაცვლად, ევროსასამართლოს გადაწყვეტილების სათანადოდ სრულად აღსრულების, როგორც ეს დაადგინა ევროპის მინისტრთა კომიტეტის მოთხოვნისა.

მოსარჩელის განმარტებით, აღნიშნული გარემოებების და დასაბუთების მიუხედავად, შემოსავლების სამსახურის და დაკების განხილვის საბჭოს მიერ არ იქნა მიღებული გადაწყვეტილება შპს „ი---ს“ საგადასახადო დავალიანებისაგან სრულად გათავისუფლების შესახებ, რის გამოც ადგილი აქვს ევროსასამართლოს გადაწყვეტილების არასათანადოდ აღსრულებას.

ამდენად, მოსარჩელემ სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2015 წლის 27 აგვისტოს #---- ბრძანების, (#----- საჩივარზე) საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დაკების განხილვის საბჭოს 2015 წლის 14 აგვისტოს გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და სსიპ შემოსავლების სამსახურისათვის ახლად აღმოჩენილ/ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო საქმის წარმოების განახლების დავალება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 16 ნოემბრის გადაწყვეტილებით შპს „ი---ს“ სარჩელი არ

დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2014 წლის 17 მარტს შპს „ი---მ“ სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 25 ნოემბრის გადაწყვეტილებით (საქმე #3/859-14) სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #----- ბრძანებისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2014 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისა და 5 415 ლარის ოდენობით დარიცხული გადასახადისაგან გათავისუფლების თაობაზე, შპს „ი---ს“ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ უდავო ფაქტობრივ გარემოებებად მიიჩნია, რომ 1. 2000 წელს კასპის რაიონის საგადასახადო ინსპექციამ სასარჩელო განცხადებით მიმართა კასპის რაიონულ სასამართლოს, რომლითაც გამარტივებული წესით განცხადების განხილვა და შპს „ი---ს“ მიერ ბიუჯეტის ვადაგადაცილებული დავალიანების - 30 735 ლარის გადახდევინების თაობაზე ბრძანების გაცემა მოითხოვა. კასპის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 23 იანვრის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; შპს „ი---ს“ დირექტორს ნ-----ს მოპასუხის სასარგებლოდ დაეკისრა დღგ-ის - 4 347 ლარის გადახდა, ხოლო სასარჩელო მოთხოვნის - 26 388 ლარის გადახდის დაკისრების ნაწილში მოსარჩელეს ეთქვა უარი. გადაწყვეტილება მხარეთა მიერ არ გასაჩივრებულა და შესულია კანონიერ ძალაში.

2. დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებით შპს „ი---ს“ სარჩელი დაკმაყოფილდა. მოპასუხე საქართველოს განათლების სამინისტროს შპს „ი---ს“ სასარგებლოდ დაეკისრა 11 628 ლარის გადახდა. აღნიშნული გადაწყვეტილებით დადგენილია საქართველოს განათლების სამინისტროს ბრალეულობა მოსარჩელისათვის ზარალის მიყენებაში, რაც გამოწვეული იყო მხარეთა შორის არსებული ხელშეკრულების პირობების დროულად შეუსრულებლობით. აღნიშნული გადაწყვეტილებაზე 2001 წლის 2 ივლისს გაიცა სააღსრულებო ფურცელი.

3. შემოსავლების სამსახურის გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნის საფუძველზე, 2007 წლის მდგომარეობით შპს „ი---ს“ ერიცხებოდა დავალიანება, ძირითადი თანხა - 4 347 ლარი და საურავი - 20 590.76 ლარი.

4. 2007 წლის 7 ივნისს შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა სსიპ შემოსავლების სამსახურს და გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 7 მაისის #---- და 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნების გაუქმება მოითხოვა. სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #---- ბრძანებით საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა; შპს „ი---ს“ საგადასახადო დავალიანება დღგ-ს ძირითადი თანხის ნაწილში მიჩნეულ იქნა აღიარებულად და საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 146-ე მუხლის მე-8 ნაწილის „კ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, საჩივარი აღნიშნულ ნაწილში დატოვებულ იქნა განუხილველად. ამასთან, გორის საგადასახადო ინსპექციას დაევალა საწარმოს პირადი აღრიცხვის ბარათზე დარიცხული 600 ლარის შემცირება 200 ლარამდე.

5. 2007 წლის 14 აგვისტოს შპს „ი---მ“ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს საჩივრით მიმართა და შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #---- ბრძანების ბათილად ცნობა, (დღგ-ს ნაწილში განუხილველად დატოვების შესახებ), გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნის საურავის ნაწილში (დღგ-ს ძირითადი თანხა 4 347 ლარი, საურავი 20 590 ლარი, ქონების გადასახადში საურავი 1 654 ლარი) და 2007 წლის 7 მაისის #---- საგადასახადო მოთხოვნის გაუქმება მოითხოვა. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2007 წლის 28 სექტემბრის გადაწყვეტილებით საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; სსიპ შემოსავლების სამსახურს დაევალა, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 124-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, შპს „ი---ს“ მიმართ დღგ-ის ნაწილში დარიცხული საგადასახადო სანქციის გადაანგარიშება და შესწორებული საგადასახადო მოთხოვნის გაგზავნა.

6. შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა სსიპ შემოსავლების სამსახურს და ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილების საფუძველზე პირადი აღრიცხვის ბარათზე რიცხული დავალიანების გაუქმება მოითხოვა. სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #----- ბრძანებით შპს „ი---ს“ საჩივარი დარჩა განუხილველი. ბრძანებაში აღნიშნულია, რომ ანალოგიური მოთხოვნით, 2007 წლის 7 ივნისს, საზოგადოებას უკვე ჰქონდა მიმართული შემოსავლების სამსახურისათვის და 2007 წლის 6 აგვისტოს #---- გადაწყვეტილებით შპს „ი---ს“ საჩივარი ნაწილობრივ იყო დაკმაყოფილებული.

7. 2013 წლის 11 ნოემბერს შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს და სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #----- ბრძანების ბათილად ცნობა მოითხოვა. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2014 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილებით საჩივარი, საგადასახადო კოდექსის 301-ე მუხლის „ი“ პუნქტის შესაბამისად, დარჩა განუხილველი იმ საფუძველზე, რომ შპს „ი---ს“ სადავო საკითხის გადაწყვეტის მიზნით მიმართული ჰქონდა სასამართლოსათვის.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ მოცემულ საქმეზე ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილებისა და 2014 წლის 25 ნოემბრის სასამართლოს სხდომის ოქმის საფუძველზე, დაადგინა შემდეგი სადავო ფაქტობრივი გარემოება: „ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილებით დადგენილია, რომ მოპასუხე სახელმწიფოს - საქართველოს შპს „ი---სთვის“ უნდა გადაეხადა 1. 10 000 ევრო - ფულადი ზარალისათვის. 2. 1000 ევრო - არაფულადი ზარალისათვის. 3. 2050 ევრო - ხარჯებისათვის. 4. პლიუს ნებისმიერი გადასახადი, რომელიც შესაძლოა დაირიცხოს. სასამართლო ვერ გაიზიარებს მოსარჩელე მხარის მოსაზრებას, რომ სადავო - სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #----- ბრძანების მიღებისას, მოპასუხე მხარემ არ გაითვალისწინა სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილება და ამდენად, შპს „ი---ს“

სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სრულიად უსაფუძვლოდ ერიცხება დავალიანება. სასამართლოს მიაჩნია, რომ ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს ზემოაღნიშნულ გადაწყვეტილებაში საუბარია მოპასუხე სახელმწიფოსათვის არა შპს „ი---ს“ სახელზე დარიცხული საგადასახადო ვალდებულებების გადახდის დაკისრების შესახებ, არამედ მოცემული გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხების გადახდის შედეგად წარმოშობილი (შესაძლო) სამომავლო გადასახადების დაფარვის საკითხზე. მხედველობაშია მისაღები, რომ მოსარჩელე მხარე სადავოდ არ ხდის, რომ სადავო - სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #---- ბრძანების მიღებამდე, პირადი აღრიცხვის ბარათზე რიცხული დავალიანების, კერძოდ, გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 7 მაისის #--- და 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნების გაუქმების მოთხოვნით სსიპ შემოსავლების სამსახურს პირველად საჩივრით მიმართა 2007 წლის 7 ივნისს, რომლის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანებით შპს „ი---ს“ საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; მოსარჩელე მხარის მიერ მითითებული ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს გადაწყვეტილება კი მიღებულია 2005 წლის 27 სექტემბერს. ამდენად, ცხადია, რომ შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანების მიღებისას ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება ცნობილი იყო მოპასუხე მხარისათვის. უდავოა ის გარემოებაც, რომ შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანება და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2007 წლის 28 სექტემბრის გადაწყვეტილება, კანონით დადგენილი ვადაში, სასამართლოში არ გასაჩივრებულა.“

საქალაქო სასამართლომ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 25 ნოემბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრდა შპს „ი---ს“ მიერ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2015 წლის 6 ოქტომბრის განჩინებით (საქმე #3ბ/192-15წ.) შპს „ი---ს“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა. განჩინების მიხედვით, აპელანტი არ დაეთანხმა სასამართლოს მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილებაში საუბარია მოპასუხე სახელმწიფოსათვის არა შპს „ი---ს“ სახელზე დარიცხული საგადასახადო ვალდებულებების გადახდის დაკისრების შესახებ, არამედ მოცემული გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხების გადახდის შედეგად წარმოშობილი (შესაძლო) სამომავლო გადასახადების დაფარვის საკითხზე. მისი აღნიშვნით, ხსენებული განმარტება ეწინააღმდეგებოდა ამავე სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილ სხვა ფაქტობრივ გარემოებებს, კერძოდ, სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია ის, რომ საგადასახადო ინსპექციის მოთხოვნას 4 347 ლარზე, რომელიც განსახილველი დავის საგანს წარმოადგენდა, საფუძვლად ედო კასპის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 23 იანვრის გადაწყვეტილება, რომელიც ანულირებული იქნა ევროპის ადამიანის უფლებათა დაცვის სასამართლოს 2005 წლის გადაწყვეტილებით. შესაბამისად, ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილება არ აღსრულებულა,

რადგან საგადასახადო მოთხოვნა რჩებოდა შპს „ი---ს“ სახელზე. აპელანტის მითითებით, სასამართლომ ასევე არ მიიღო მხედველობაში ის გარემოება, რომ დავის საგანი ეხებოდა ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის გადაწყვეტილების მიღებამდე საგადასახადო ორგანოს მიერ გამოცემულ საგადასახადო მოთხოვნას. სასარჩელო მოთხოვნა პირდაპირ უკავშირდებოდა საგადასახადო ორგანოების მიერ მოთხოვნილ იმ თანხებს, რომლებზეც აღნიშნულ გადაწყვეტილებაში უკვე მოხდა მსჯელობა. ევროსასამართლომ დაადგინა, რომ საგადასახადო ორგანოების მიერ შპს „ი---საგან“ ამჟამად მოთხოვნილი საგადასახადო დავალიანება წარმოადგენდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დაკვეთით შესრულებული სამუშაოდან გამომდინარე მისაღები თანხის ნაწილს, რომელიც შპს „ი---მ“, მიუხედავად მის სასარგებლოდ მიღებული სასამართლოს გადაწყვეტილებისა და აღსრულების ორგანოებისათვის მიმართვისა, ვერ მიიღო. შესაბამისად, ევროსასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ საგადასახადო ორგანოების მიერ ამჟამად მოთხოვნილი თანხის შპს „ი---ს“ მიერ გადაუხდელობაზე პასუხისმგებელი იყო სახელმწიფო და არა საწარმო.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 23 თებერვლის განჩინებით (საქმე #ბს-797-789(კ-15)) დაუშვებლად იქნა მიჩნეული შპს „ი---ს“ საკასაციო საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2015 წლის 6 ოქტომბრის განჩინების გაუქმების თაობაზე.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ 2002 წლის 30 მაისს შპს „ი---მ“ და ნ-----მ ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში საქართველოს წინააღმდეგ წარადგინეს განაცხადი #28537/02. განმცხადებლები ჩიოდნენ 2001 წლის 14 მაისის სასამართლოს გადაწყვეტილების აღუსრულებლობასთან დაკავშირებით.

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინებით (საბოლოო გახდა 2005 წლის 27 დეკემბერს) დასაშვებად გამოცხადდა შპს „ი---ს“ მიერ, კონვენციის მე-6, მე-13 მუხლებისა და #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის საფუძველზე წაყენებული პრეტენზიები იმ მოცულობით, რომლითაც ისინი 2002 წლის 7 ივნისის შემდგომ პერიოდს ეხება, ხოლო განაცხადის დანარჩენი ნაწილი გამოცხადდა დაუშვებლად. სასამართლომ დაადგინა, რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის (§1), მე-13 მუხლის, #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის დარღვევას.

სასამართლომ დაადგინა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ, განმცხადებელ კომპანიას, კონვენციის 44-ე მუხლის (§2) შესაბამისად, განჩინების ძალაში შესვლის დღიდან სამი თვის ვადაში, გადახდის დღეს არსებული კურსით, ეროვნულ ვალუტაში, უნდა გადაუხადოს: 10.000 (ათი ათასი) ევრო მატერიალური ზიანის ანაზღაურების სახით; 1.000 (ათასი) ევრო მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით; 2.050 (ორი ათას ორმოცდაათი) ევრო გაწეული ხარჯებისა და დანახარჯების ანაზღაურების სახით; აგრეთვე ნებისმიერი საგადასახადო, რომელიც ამ თანხასთან შეიძლება იყოს დაკავშირებული; აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ, თანხის სრულ გადარიცხვამდე,

ზემოხსენებულ თანხას საჯარიმო პერიოდის განმავლობაში დაერიცხება, გადახდის დღეს მოქმედი, ევროპის ცენტრალური ბანკის ზღვრული სასესხო განაკვეთის თანაბარი ჩვეულებრივი პროცენტები, რასაც დაემატება სამი პროცენტი. უარყოფილ იქნა განმცხადებელი კომპანიის დანარჩენი მოთხოვნები სამართლიან დაკმაყოფილებასთან დაკავშირებით.

სასამართლომ განმარტა, რომ სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლება მოიცავს ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას. ეს უფლება არარეალური იქნებოდა, თუ მაღალი ხელშემკვრელი მხარის ეროვნული სამართლებრივი სისტემა შესაძლებელს გახდიდა, ძალაში შესული საბოლოო გადაწყვეტილება ერთი მხარის საზიანოდ არაქმედითი დარჩენილიყო. კონვენციის მე-6 მუხლის მიზნებიდან გამომდინარე, ნებისმიერი სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელ ნაწილად უნდა განიხილებოდეს (სხვა პრეცედენტთა შორის იხ. *Burdov v. Russia*, no. 59498/00, §34, ECHR 2002-III; *Hornsby v. Greece*, judgment of 19 March 1997, Reports of Judgments and Decisions 1997- II, p. 510, §40). მიუხედავად ამისა, სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერება გარკვეული ვადით, საზოგადოებრივ წესრიგთან დაკავშირებული სირთულეების მოგვარების აუცილებლობიდან გამომდინარე, შესაძლებელია, გამართლებული იყოს განსაკუთრებული გარემოებების შემთხვევაში (*Prodan v. Moldova*, no. 49806/99, § 53, ECHR 2004-... (ამონარიდები)). მოცემულ შემთხვევაში მთავრობას არ მიუთითებია რაიმე კონკრეტულ გარემოებაზე, რომელიც გაამართლებდა სასამართლო გადაწყვეტილების ოთხ წელიწადზე მეტი ხნის განმავლობაში აღუსრულებლობას (cf. *Immobiliare Saffi v. Italy* [GC], no. 22774/93, §§ 69- 74, ECHR 1999-V). სასამართლოს მიაჩნია, რომ განმცხადებელ კომპანიას ხელი არ უნდა შეშლოდა, ესარგებლა მის სასარგებლოდ გამოტანილი სასამართლო გადაწყვეტილებით, რასაც მისი ფუნქციონირებისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობა ჰქონდა. ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების ოთხ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში აღუსრულებლობის გამო, საქართველოს შესაბამისმა უწყებებმა კონვენციის მე-6 მუხლის (§1) მოთხოვნები ყოველგვარი სასარგებლო ეფექტის გარეშე დატოვეს. შესაბამისად, ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის (§1) დარღვევას.

სასამართლომ პრეცედენტულ სამართალზე მითითებით აღნიშნა, რომ განმცხადებლის მიმართ მის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობა წარმოადგენს საკუთრებით მშვიდობიანად სარგებლობის უფლებაში ჩარევას, როგორც ეს #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის პირველ წინადადებაშია ჩამოყალიბებული (სხვა პრეცედენტთა შორის იხ. ზემოხსენებული *Burdov*, § 40; *Bakalov v. Ukraine*, no. 14201/02, § 39, 30 November 2004). სასამართლოს აზრით, წინამდებარე საქმეში, განმცხადებელი კომპანიისათვის 2002 წ. 7 ივნისიდან დღემდე (იხ. ზემოთ §38) მის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობა წარმოადგენდა საკუთრების მშვიდობიანი სარგებლობის უფლებაში ჩარევას, რაზეც მიუთითებს #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის პირველი აბზაცი. მთავრობას არ წარუდგენია რაიმე არგუმენტი ამ ჩარევის გასამართლებლად.

განჩინებაში ზიანთან დაკავშირებით მითითებულია, რომ

განმცხადებელმა კომპანიამ, 2004 წლის 7 ივნისს სასამართლოს წარუდგინა სამართლიანი დაკმაყოფილების მოთხოვნა და მატერიალური ზიანის ანაზღაურების სახით 223.500 ლარი (102.034 ევრო) მოითხოვა. ამ თანხიდან 11.628 ლარი (5.332 ევრო) შეესაბამებოდა 2001 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებაში აღნიშნულ ძირითად თანხას, ხოლო დანარჩენი წარმოადგენდა 4.347 ლარის (1.994 ევრო) ოდენობით დაგროვილი დღგ-ის დავალიანების ჯარიმებს, რაც, იმავდროულად, აღნიშნული გადაწყვეტილებით დადგენილი ვალის ნაწილიცაა. განმცხადებელი კომპანია ირწმუნებოდა, რომ ევროსასამართლოს მიერ განჩინების გამოტანის დროისთვის, მასზე დაკისრებული საგადასახადო ჯარიმების ოდენობა 223.500 ლარს მიაღწევდა. მოთხოვნის ამ ნაწილის საბუთად, განმცხადებელმა 2002 წლის 10 ნოემბერსა და 2004 წლის 24 აგვისტოს, საგადასახადო ორგანოების მიერ მისთვის გაგზავნილი დოკუმენტები წარადგინა (იხ. ზემოთ, §§ 16 და 17). რაც შეეხება დამატებით განცდილ მატერიალურ ზიანს, განმცხადებელმა კომპანიამ მოგების დანაკარგის ასანაზღაურებლად, რაც მას გადაწყვეტილების აღუსრულებლობის გამო მიადგა, მოითხოვა 20.000 ევრო. ამ მოთხოვნის დასასაბუთებლად მას რაიმე დამატებითი დოკუმენტი არ წარუდგენია. განმცხადებელმა კომპანიამ მოითხოვა 10.000 ევრო მორალური ზიანისთვის, რომელიც მან ოფიციალური ორგანოების მხრიდან გადაწყვეტილების აღუსრულებლობის გამო განიცადა. მთავრობამ განმცხადებელი კომპანიის მოთხოვნები გადაჭარბებულად და დაუსაბუთებლად მიიჩნია. იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ მან უკვე მოახერხა საგადასახადო ორგანოების 2002 წლის 10 ნოემბერის შეტყობინების გაბათილება, მთავრობამ არ გაიზიარა ის მოსაზრება, რომ განმცხადებელ კომპანიას 223.500 ლარის ოდენობის ჯარიმის გადახდა არ შეეძლო. საგადასახადო ორგანოების 2004 წლის 24 აგვისტოს შეტყობინებასთან დაკავშირებით კი მთავრობამ აღნიშნა, რომ განმცხადებელ კომპანიას საქმე ეროვნულ სასამართლოებში არ გაუსაჩივრებია.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ 2001 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილება ჯერ არ აღსრულებულა. რაკი მთავრობამ ვერ უზრუნველყო ვალის გადახდა ხანგრძლივი დროის განმავლობაში და არც იმაზე მიუთითებია, რომ მისი გადახდა შესაძლებელი იქნებოდა განჭვრეტად მომავალში, სასამართლომ დაასკვნა, რომ განმცხადებელმა კომპანიამ განიცადა გარკვეული მატერიალური ზიანი, რაც აღნიშნული გადაწყვეტილებით დადგენილ ვალს აღემატებოდა და განმცხადებელ კომპანიას ამ ნაწილში მიაკუთვნა 10.000 ევრო. იმ მატერიალურ ზიანთან დაკავშირებით, რაც საგადასახადო დავალიანებაზე დაგროვილ ჯარიმებს შეეხებოდა, სასამართლომ გაითვალისწინა, რომ ამ ჯარიმათა მნიშვნელოვანი ნაწილი გაბათილებულ იქნა. მეტიც, ფაქტობრივად, განმცხადებელ კომპანიას სახელმწიფო ბიუჯეტში არასოდეს გადაუხდია სამართლიანი დაკმაყოფილების სახით მოთხოვნილი საგადასახადო ჯარიმის რაიმე ნაწილიც კი. შესაბამისად, მას ამ მხრივ რაიმე ფაქტობრივი დანაკარგი არ განუცდია. ამასთან, სასამართლომ ვერ დაინახა მიზეზობრივი კავშირი აღმოჩენილ დარღვევასა და განმცხადებელი კომპანიის მოთხოვნას შორის მოგების დანაკარგთან დაკავშირებით, რომელიც არავითარი დოკუმენტით არ ყოფილა გამყარებული. შესაბამისად, სასამართლომ უარყო მატერიალური

ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა ამ ნაწილში.

მორალურ ზიანთან დაკავშირებით, სასამართლომ აღნიშნა, რომ ვინაიდან სახელმწიფო უწყებებმა ოთხ წელიწადზე მეტი ხნის განმავლობაში ვერ უზრუნველყვეს განმცხადებელი კომპანიის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება, ამ უკანასკნელს შეექმნა პრობლემები საგადასახადო ორგანოებთან, ხოლო მისი ეკონომიკური საქმიანობა სერიოზულად დაზარალდა. შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ განმცხადებელმა კომპანიამ ამ ფინანსური შედეგებისთვის უნდა მიიღოს კომპენსაცია მორალური ზიანის სახით (cf. *Sovtransavto Holding v. Ukraine* (just satisfaction), no. 48553/99, §§ 78-80, 2 October 2003; *Comingersoll v. Portugal* [GC], no. 35382/97, §§ 32-36, ECHR 2000-IV). სასამართლომ განმცხადებელს მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით მიაკუთვნა 1.000 ევრო.

საქალაქო სასამართლომ აგრეთვე დადგენილად მიიჩნია, რომ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2015 წლის 11 მარტის #---- მიმართვით შპს „ი---ს“ 2015 წლის 5 მარტის წერილის პასუხად ეცნობა, რომ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა 2011 წლის 14 სექტემბერს მინისტრთა მოადგილეების 1120-ე შეხვედრაზე, სხვებს შორის, მიიღო საბოლოო რეზოლუცია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმეზე - შპს „ი---“ და მ----- (საჩივრის #28537/02). საბოლოო რეზოლუციით მინისტრთა კომიტეტმა დაასრულა ხსენებული საქმის განხილვა, რითაც დაადასტურა, რომ ევროპული სასამართლოს მიერ აღნიშნულ საქმეში დადგენილი დარღვევები საბოლოოდ აღმოიფხვრა მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ.

ამასთან, საქალაქო სასამართლომ მიუთითა, რომ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბერს მინისტრთა მოადგილეების 1120-ე შეხვედრაზე მიღებულია რეზოლუცია CM/ResDH(2011)108, რომელიც შეეხება ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინებების აღსრულებას, სამი საქმე საქართველოს წინააღმდეგ, მათ შორის, შპს „ი---“ და მ-----, საჩივრის #28537/02, 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინება, საბოლოო გახდა 2005 წლის 27 დეკემბერს.

რეზოლუციის თანახმად, მოსთხოვა რა მოპასუხე სახელმწიფოს ინფორმაციის მიწოდება იმ ღონისძიებათა შესახებ, რომლებიც ამ უკანასკნელმა გაატარა სასამართლოს განჩინებათა აღსასრულებლად, იმ ვალდებულებიდან გამომდინარე, რომელიც სახელმწიფოს ეკისრება კონვენციის 46-ე (§1) მუხლით; განიხილა რა მთავრობის მიერ წარდგენილი ინფორმაცია, კონვენციის 46-ე (§2) მუხლის გამოყენების შესახებ კომიტეტის წესების თანახმად, დარწმუნდა რა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ მომჩივნებს გადაურიცხა განჩინებებით გათვალისწინებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხები, შეახსენებს რა, რომ სასამართლოს მიერ დარღვევების დადგენა, განჩინებებით მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხის გადახდის გარდა, აუცილებლობის შემთხვევაში მოითხოვს, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ გაატაროს ინდივიდუალური ხასიათის ღონისძიებები დარღვევის გამოსწორებისა და მისი შედეგების აღმოფხვრის მიზნით, თუ შესაძლებელია *restitutio in integrum* გზით და ზოგადი ხასიათის ღონისძიებები, მსგავსი სახის დარღვევათა პრევენციის მიზნით, კომიტეტი აცხადებს, მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ გატარებული

ლონისძიებების განხილვის შემდეგ (იხ. დანართი), რომ წინამდებარე საქმეებში მან შეასრულა კონვენციის 46-ე (§2) მუხლიდან გამომდინარე მისი ვალდებულებები და იღებს გადაწყვეტილებას საქმეთა დახურვის შესახებ.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, რეზოლუციის დანართში აღნიშნულია, რომ შპს „ი---“ და მ-----ისა და შპს „-----“ და მ-----ის საქმეებში მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხა მოიცავს აღუსრულებელი შიდა სასამართლო გადაწყვეტილებებით მიკუთვნებულ თანხებსაც. გარდა ამისა, ევროპულმა სასამართლომ სამართლიანი დაკმაყოფილება მიაკუთვნა მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით იმ მომჩივნებს, რომლებმაც შესაბამისი მოთხოვნა წამოაყენეს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მინისტრთა კომიტეტმა არავითარი სხვა ინდივიდუალური ღონისძიების გატარება არ მიიჩნია საჭიროდ.

საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ რეზოლუციის დანართში ასევე მითითებულია მოპასუხე სახელმწიფოს დასკვნა, რომლის მიხედვითაც, მთავრობა მიიჩნევს, რომ გატარებულმა ღონისძიებებმა სრულად აღმოფხვრა მომჩივნებთან მიმართებაში ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ დადგენილი კონვენციის დარღვევები, აღნიშნული ღონისძიებები მოახდენს მსგავსი სახის დარღვევების პრევენციას და შედეგად, საქართველომ შეასრულა კონვენციის 46-ე (§1) მუხლიდან გამომდინარე მისი ვალდებულებები.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ 2015 წლის 6 მაისს შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ დავების განხილვის საბჭოს, რომლითაც ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო დავის განახლება მოითხოვა. გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებებს წარმოადგენდა: გორის რეგიონული ცენტრის 2007 წლის 7 მაისის #--- და 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნები და შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანება.

საჩივრის ავტორმა მიუთითა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინებაზე, აღნიშნა, რომ დავის საგანი ეხებოდა აღნიშნული გადაწყვეტილების მიღებამდე საგადასახადო ორგანოს მიერ გამოცემულ საგადასახადო მოთხოვნას, რომელიც პირდაპირ უკავშირდებოდა თანხებს, რომლებზეც იმსჯელა ევროსასამართლომ. საწარმოს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ ევროსასამართლომ დაადგინა საგადასახადო ორგანოების მიერ მოთხოვნილი თანხის შპს „ი---ს“ მიერ გადაუხდელობაში საწარმოს პასუხისმგებლობის არარსებობა. კომპანიამ ასევე მიუთითა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბრის რეზოლუციაზე და განმარტა, რომ ევროსასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სათანადოდ არ იყო აღსრულებული და გასაჩივრებული აქტები უნდა გაუქმებულიყო.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2015 წლის 14 აგვისტოს გადაწყვეტილებით საჩივარი #----- არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, გადაწყვეტილებაში აღნიშნულია, რომ მომჩივანს არ წარუდგენია ისეთი გარემოებანი და მტკიცებულებები,

რომელთა დროულად წარდგენა გამოიწვევდა მომჩივნისთვის ხელსაყრელი გადაწყვეტილების მიღებას. ამასთან, მიეთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილზე, საბჭომ განმარტა, რომ შემოსავლების სამსახურის მომსახურების დეპარტამენტის ინფორმაციით, 2015 წლის 28 მაისის მდგომარეობით, შპს „ი---ს“ ერიცხებოდა დავალიანება 15 158 ლარის ოდენობით. პირადი აღრიცხვის ბარათის შესწავლის შედეგიდან გამომდინარე, მომსახურების დეპარტამენტმა მიიჩნია, რომ საგადასახადო დავალიანება, მისი წარმოშობისა და დეკლარაციების წარდგენის დროის მიხედვით, აკმაყოფილებდა საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, თუ მომჩივნის მიერ გადახდილი იქნებოდა ქონების გადასახადში ძირითადი დავალიანების თანხა - 868 ლარი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საბჭომ მიიჩნია, რომ მომსახურების დეპარტამენტს, სათანადო საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის შესაბამისად, დარიცხული თანხების ჩამოწერა უნდა დავალებოდა.

საქალაქო სასამართლომ მიუთითა, რომ სსიპ შემოსავლების სამსახურის მიერ 2015 წლის 27 აგვისტოს გამოცემული იყო #---- ბრძანება შპს „ი---ს“ მიმართ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის თანახმად დავალიანების ჩამოწერის თაობაზე, რომლითაც შპს „ი---ს“ პირადი აღრიცხვის ბარათებზე 2014 წლის 24 დეკემბრის სავადლოთი შეუმცირდა დღგ-ში ძირითადი 4 346,97 ლარი, საურავი 6 699,56 ლარი, მოგების გადასახადში საურავი 0,01 ლარი, ქონების გადასახადში ძირითადი 194,41 ლარი, საურავი 1 102,16 ლარი, გაუქმებულ გადასახადებში საურავი 0,01 ლარი.

ბრძანების მიხედვით, შპს „ი---ს“ პირადი აღრიცხვის ბარათების შესწავლის შემდეგ გამოვლინდა შემდეგი: შპს „ი---ს“, 01.01.2005 წლის მდგომარეობით, ბიუჯეტის მიმართ ერიცხებოდა დავალიანება 54 282,34 ლარი. პირს 2005 წლის შემდეგ, დასკვნის შედგენის თარიღისთვის, საგადასახადო ორგანოში დეკლარაციები არ წარუდგენია, გარდა ქონების გადასახადის დეკლარაციებისა. 01.01.2005 წლიდან 25.12.2014 წლამდე გადასახადის გადახდა არ ფიქსირდებოდა. დავალიანების ნაწილი შემცირებული იყო 2007-2008 წლებში დღგ-ში, სხვა ჯარიმებსა და სოციალურ გადასახადში. ამდენად, შპს „ი---“ აკმაყოფილებდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის მოთხოვნებს და 2005 წლის 1 იანვრამდე არსებული საგადასახადო დავალიანება და მასზე დარიცხული საურავი ექვემდებარებოდა ჩამოწერას. 2005 წლის 1 იანვრის შემდგომ პერიოდში ქონების გადასახადში დარიცხული იყო 2004-2006 წლების გადასახადი, 2007 წელს დარიცხული იყო ჯარიმები 2004-2006 წლების დეკლარაციების დაგვიანებით წარდგენისათვის და საურავი. ამდენად, დავალიანების ჩამოწერა საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად ვერ განხორციელდებოდა, ვინაიდან არ იყო გადახდილი ქონების გადასახადში 2005-2009 წლებში წარმოშობილი ძირითადი დავალიანება - 673,46 ლარი. აღნიშნული დავალიანების დაფარვის შემთხვევაში, ჩამოიწერებოდა სხვა ჯარიმებში რიცხული ჯარიმა 200 ლარი და ქონების გადასახადში რიცხული საურავი სრულად.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2017 წლის 25 მაისის #--- მიმართვით შპს „ი---ს“ ეცნობა, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილების „შპს „ი---“ და მ----- საქართველოს წინააღმდეგ“ აღსრულების პროცესი დასრულდა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბრის საბოლოო რეზოლუციის მიღებით. აღნიშნული რეზოლუციით დადასტურდა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ გაატარა ეფექტური ინდივიდუალური და ზოგადი ღონისძიებები, რის შედეგადაც ხსენებული გადაწყვეტილება აღსრულებულად გამოცხადდა. რაც შეეხება კითხვას, ინფორმირებული იქნა თუ არა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი საქართველოს შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს დავების განხილვის საბჭოს მიერ მიღებული 2007 წლის გადაწყვეტილების თაობაზე, მითითებული ინფორმაცია მინისტრთა კომიტეტში წარდგენილი არ ყოფილა, რადგან აღნიშნული სცილდებოდა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის გადაწყვეტილების აღსრულების ფარგლებს.

საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 41-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ი“ ქვეპუნქტზე, რომლის შესაბამისად, გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს კანონით დადგენილი წესით გაასაჩივროს საგადასახადო ორგანოს ქმედება ან გადაწყვეტილება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 51-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საგადასახადო ორგანოები ვალდებული არიან თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში დადგენილი წესით განიხილონ გადასახადის გადამხდელის წერილები, საჩივრები და შეკითხვები, საჭიროების შემთხვევაში უსასყიდლოდ მიაწოდონ მას ინფორმაცია მოქმედი გადასახადების, მათი გამოანგარიშებისა და გადახდის წესის შესახებ, აგრეთვე გადასახადის გადამხდელის უფლებებისა და ვალდებულებების თაობაზე.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 296-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საგადასახადო დავა შესაძლებელია განხილულ იქნეს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემასა და სასამართლოში.

ამავე კოდექსის 297-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში საგადასახადო დავის განმხილველი ორგანოები არიან შემოსავლების სამსახური და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭო.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 299-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საგადასახადო ორგანოს მიერ პირის მიმართ ამ კოდექსის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს დავის განმხილველ ორგანოში ამ თავით დადგენილი წესით. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილი ადგენს, რომ საგადასახადო შემოწმების აქტი და მის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილება საჩივრდება ამ დოკუმენტების საფუძველზე გამოცემულ საგადასახადო მოთხოვნასთან ერთად.

ამავე კოდექსის 305-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების შესაბამისად, შემოსავლების სამსახურის მიერ მომჩივნისთვის არასასურველი გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში ამ მომჩივანს უფლება აქვს,

გადაწყვეტილება მისი ჩაბარებიდან 20 დღის ვადაში გაასაჩივროს დავების განხილვის საბჭოში ან სასამართლოში. მომჩივანს უფლება აქვს, დავების განხილვის საბჭოს გადაწყვეტილება მისი ჩაბარებიდან 20 დღის ვადაში გაასაჩივროს სასამართლოში.

საქალაქო სასამართლომ აღნიშნა, რომ კანონმდებლობა უშვებს გამოჩვეულების საერთო წესიდან, ადგენს რა ახლად გამოვლენილ/ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო დავის განახლების შესაძლებლობას. კერძოდ, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 308-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში დავის განახლება დასაშვებია მხოლოდ ახლად აღმოჩენილი ან ახლად გამოვლენილი გარემოების შემთხვევაში, გადაწყვეტილების მიღებიდან 6 წლის ვადაში. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, მომჩივანი ახლად აღმოჩენილი ან ახლად გამოვლენილი გარემოებით მიმართავს დავის განმხილველ ბოლო ორგანოს, რომელმაც არსებითად იმსჯელა მომჩივნის მიერ მითითებულ დავის საგანზე. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 299-ე მუხლის მე-7 ნაწილის მიხედვით კი, ახლად აღმოჩენილად ან ახლად გამოვლენილად ჩაითვლება ისეთი გარემოებები ან მტკიცებულებები, რომლებიც მომჩივანმა არ იცოდა და არ შეეძლო სცოდნოდა მისთვის არასასურველი გადაწყვეტილების მიღებამდე და რომელთა დროულად წარდგენა გამოიწვევდა მომჩივნისათვის ხელსაყრელი გადაწყვეტილების მიღებას.

ამრიგად, საქალაქო სასამართლომ განმარტა, რომ კანონმდებლობით დასაშვებია დავის განხილვის განახლება ახლად აღმოჩენილი ან ახლად გამოვლენილი გარემოების არსებობისას. გარემოება თუ მტკიცებულება რომ ახლად აღმოჩენილად/გამოვლენილად ჩაითვალოს, იგი უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს: 1. მის შესახებ მომჩივანისათვის ცნობილი არ უნდა ყოფილიყო დავის განხილვისას; 2. მისი დავის განხილვის დროს წარდგენა მომჩივანისათვის ხელსაყრელი გადაწყვეტილების მიღების საფუძველი უნდა გამხდარიყო. ამდენად, სასამართლოს მითითებით, კანონიერ ძალაში შესული ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით მოწესრიგებული საკითხის დამატებითი კვლევა, შესწავლა და დავის ხელახალი განხილვა მხოლოდ იმ შემთხვევაშია დასაშვები, თუკი განმცხადებელი მიუთითებს ადმინისტრაციულ ორგანოს იმ გარემოებებზე და წარუდგენს იმ ფაქტების დამადასტურებელ მტკიცებულებებს, რაც დაადასტურებს ახლად აღმოჩენილი თუ ახლად გამოვლენილი გარემოებების გამო დავის განახლების საფუძველების არსებობას.

სასამართლომ განმარტა, რომ განსახილველ შემთხვევაში, დადგენილი იყო, რომ 2015 წლის 6 მაისს შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ დავების განხილვის საბჭოს, რომლითაც ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო დავის განახლება მოითხოვა. გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებებს წარმოადგენდა გორის რეგიონული ცენტრის 2007 წლის 7 მაისის #--- და 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნები და შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანება. ვინაიდან აღნიშნული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტები შესული იყო კანონიერ ძალაში, სასამართლო დავის განხილვის საგანს

წარმოადგენდა არა მითითებული აქტებით გათვალისწინებული მოწესრიგების კანონიერების არსებითი შესწავლა, არამედ უნდა განსაზღვრულიყო, რამდენად არსებობდა დავის განახლების კანონით გათვალისწინებული საფუძველი, რომელიც, თავის მხრივ, აქტის კანონიერების შემდგომ შესწავლასა და შეფასებას მოითხოვდა. მოსარჩელე ახლად გამოვლენილ გარემოებად მიუთითებდა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინებასა და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბრის რეზოლუციაზე, განმარტავდა რა, რომ ევროსასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სათანადოდ არ იყო აღსრულებული და უნდა გაუქმებულიყო დარიცხვა.

სასამართლომ, ასევე ყურადღება მიაქცია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინების სამოტივაციო და სარეზოლუციო ნაწილებზე, რომლებითაც განხილვის საგანი სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულებლობა გახდა. სწორედ აღნიშნულიდან გამომდინარე, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინებით ევროპულმა სასამართლომ დაადგინა, რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის (§1), მე-13 მუხლის, #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის დარღვევას და მიაკუთვნა განმცხადებელ კომპანიას მატერიალური და მორალური ზიანის ანაზღაურება. ამასთან, საქმეში წარმოდგენილია თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 25 ნოემბრის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება (საქმე #3/ 859-14), სადაც სასამართლომ განმარტა, რომ გაიზიარებას ვერ დაექვემდებარებოდა შპს „ი---ს“ მოსაზრება, რომ სადავო - სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #---- ბრძანების მიღებისას, მოპასუხე მხარემ არ გაითვალისწინა სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილება და ამდენად, შპს „ი---ს“ სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სრულიად უსაფუძვლოდ ერიცხებოდა დავალიანება. სასამართლომ მიიჩნია, რომ ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილებაში განსაზღვრული იყო მოპასუხე სახელმწიფოსათვის არა შპს „ი---ს“ სახელზე დარიცხული საგადასახადო ვალდებულებების გადახდის დაკისრების შესახებ, არამედ მოცემული გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხების გადახდის შედეგად წარმოშობილი (შესაძლო) სამომავლო გადასახადების დაფარვის საკითხზე.

საქალაქო სასამართლომ, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინებისა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების ანალიზის საფუძველზე, მიიჩნია, რომ ევროპული სასამართლოს განჩინება არ ადგენდა იმ ფაქტს, რომ საგადასახადო ორგანოს მიერ გამოცემული საგადასახადო მოთხოვნა იყო უკანონო და უნდა გაბათილებულიყო, მით უფრო, რომ ევროსასამართლო არ წარმოადგენს მეოთხე ინსტანციის სასამართლოს და მსჯელობს კონკრეტული უფლების დარღვევასა და მხარის მოთხოვნისას სამართლიანი დაკმაყოფილების მიკუთვნებაზე, ხოლო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობას იგი ვერ მოახდენს. გარდა აღნიშნულისა, საქალაქო სასამართლოს შეფასებით, საგულისხმო იყო ისიც,

რომ მოსარჩელისათვის დაკისრებული თანხები ადმინისტრაციული წარმოებისას დაექვემდებარა კორექტირებას.

სასამართლომ ასევე დამატებით მიუთითა ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის 46-ე მუხლზე, რომლის შესაბამისადაც, მაღალი ხელშემკვრელი მხარეები კისრულობენ ვალდებულებას, დაემორჩილონ სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილებას ნებისმიერ საქმეზე, რომლის მხარეებიც ისინი არიან. სასამართლოს საბოლოო გადაწყვეტილება გადაეცემა მინისტრთა კომიტეტს, რომელიც ზედამხედველობს მის აღსრულებას.

საქალაქო სასამართლოს მითითებით, საქმეში წარმოდგენილი იყო ევროსასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულებაზე ზედამხედველობის განმახორციელებელი ორგანოს - მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბერს მინისტრთა მოადგილეების 1120-ე შეხვედრაზე მიღებული რეზოლუცია CM/ResDH(2011)108, რომელშიც მითითებულია, რომ მოსთხოვა რა მოპასუხე სახელმწიფოს ინფორმაციის მიწოდება იმ ღონისძიებათა შესახებ, რომლებიც ამ უკანასკნელმა გაატარა სასამართლოს განჩინებათა აღსასრულებლად, იმ ვალდებულებიდან გამომდინარე, რომელიც სახელმწიფოს ეკისრება კონვენციის 46-ე (§1) მუხლით; განიხილა რა მთავრობის მიერ წარდგენილი ინფორმაცია, კონვენციის 46-ე (§2) მუხლის გამოყენების შესახებ კომიტეტის წესების თანახმად, დარწმუნდა რა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ მომჩივნებს გადაურიცხა განჩინებებით გათვალისწინებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხები, შეახსენებს რა, რომ სასამართლოს მიერ დარღვევების დადგენა, განჩინებებით მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხის გადახდის გარდა, აუცილებლობის შემთხვევაში მოითხოვს, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ გაატაროს ინდივიდუალური ხასიათის ღონისძიებები დარღვევის გამოსწორებისა და მისი შედეგების აღმოფხვრის მიზნით, თუ შესაძლებელია *restitutio in integrum* გზით და ზოგადი ხასიათის ღონისძიებები, მსგავსი სახის დარღვევათა პრევენციის მიზნით, კომიტეტი აცხადებს, მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ გატარებული ღონისძიებების განხილვის შემდეგ, რომ წინამდებარე საქმეებში მან შეასრულა კონვენციის 46-ე (§2) მუხლიდან გამომდინარე მისი ვალდებულებები და იღებს გადაწყვეტილებას საქმეთა დახურვის შესახებ.

საქალაქო სასამართლომ აგრეთვე აღნიშნა, რომ რეზოლუციის დანართში ინდივიდუალური ღონისძიებების სახით მითითებული იყო, რომ შპს „ი---“ და მ-----ისა და შპს „-----“ და მ-----ის საქმეებში მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხა მოიცავს აღუსრულებელი შიდა სასამართლო გადაწყვეტილებებით მიკუთვნებულ თანხებსაც. გარდა ამისა, ევროპულმა სასამართლომ სამართლიანი დაკმაყოფილება მიაკუთვნა მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით იმ მომჩივნებს, რომლებმაც შესაბამისი მოთხოვნა წამოაყენეს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მინისტრთა კომიტეტმა არავითარი სხვა ინდივიდუალური ღონისძიების გატარება არ მიიჩნია საჭიროდ. ამრიგად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მიერ მითითებული დოკუმენტი არ წარმოადგენდა იმგვარ გარემოებას, რომელსაც მის სასარგებლოდ საკითხის გადაწყვეტის უფლება შეიძლებოდა წარმოეშვა.

საქალაქო სასამართლომ ყურადღება მიაქცია მოსარჩელის მიერ ადმინისტრაციული წარმოების განახლების მოთხოვნით წარდგენილ საჩივარში მის მიერ ახლად აღმოჩენილ/გამოვლენილ გარემოებებზე მითითებულ მტკიცებულებებსა და ფაქტებზე და გაიზიარა მოპასუხეთა პოზიცია, რომ არ არსებობდა ახლად გამოვლენილი/აღმოჩენილი გარემოებები, შესაბამისად, სარჩელი ფაქტობრივ-სამართლებრივად დაუსაბუთებელი იყო და არ უნდა დაკმაყოფილებულიყო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 16 ნოემბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა შპს „ი---მ“, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 მაისის განჩინებით შპს „ი---ს“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 16 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო პალატამ სრულად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები, აგრეთვე, პოზიცია, რომ არ არსებობდა ახლად გამოვლენილი/აღმოჩენილი გარემოებები, ამდენად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ საქალაქო სასამართლომ არსებითად სწორად გადაწყვიტა დავა, აპელანტის მიერ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად არ ყოფილა წარდგენილი მტკიცებულებები, რომლებიც გააბათილებდა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით გაკეთებულ სამართლებრივ დასკვნებს. შესაბამისად, არ არსებობდა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლებით გათვალისწინებული გარემოებები.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 მაისის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა შპს „ი---მ“, რომელმაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 22 ოქტომბრის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული შპს „ი---ს“ საკასაციო საჩივარი. ამასთან, კასატორს – შპს „ი---ს“ სახელმწიფო ბაჟის გადახდა მოცემულ საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე გადაუვადდა.

კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლო დეტალურად მსჯელობს და იშველიებს შპს „ი---ს“ სასარგებლოდ საქართველოს სახელმწიფოს წინააღმდეგ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ მიღებულ 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილებაზე, რომლითაც ევროსასამართლომ საქართველოს სახელმწიფო სცნო პასუხისმგებლად შპს „ი---ს“ მიმართ, თუმცა სააპელაციო სასამართლო აკეთებს აღნიშნული მსჯელობის საწინააღმდეგო

სამართლებრივ დასკვნებს.

მიუხედავად დავის საქმის მოცულობისა, კასატორის მოსაზრებით, სასამართლოს მიერ შესაფასებელია კონკრეტული მტკიცებულება, კერძოდ ევროსასამართლოს მინისტრთა კომიტეტის 2011 წლის 14 სექტემბრის რეზოლუცია CM/ResDH(2011)108 „ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინებების აღსრულება სამი საქმე საქართველოს წინააღმდეგ“).

ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტის ზემოხსენებულ რეზოლუციაში აღნიშნულია: „სასამართლოს მიერ დარღვევების დადგენა, განჩინებებით მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხების გადახდის გარდა, აუცილებლობის შემთხვევაში მოითხოვს, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ გაატაროს: ინდივიდუალური ხასიათის ღონისძიებები დარღვევის გამოსწორებისა და მისი შედეგების აღმოფხვრის მიზნით, თუ შესაძლებელია restitution in integrum-ის გზით და ზოგადი ხასიათის ღონისძიებები, მსგავსი სახის დარღვევათა პრევენციის მიზნით“.

კასატორი განმარტავს, რომ 2011 წლის 14 სექტემბრის CM/ResDH(2011)108 რეზოლუციის მომზადებისას ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტი დაეყრდნო საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას შპს „ი-სთან“ დაკავშირებით ევროსასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილების შესრულების თაობაზე. კასატორის მითითებით, ამ საკითხის სრულყოფილი შესწავლის მიზნით მან მიმართა იუსტიციის სამინისტროს და ითხოვა შემჭიდროებულ ვადებში მოეწოდებინათ წერილობითი ინფორმაცია ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ ზემოაღნიშნული 2011 წლის რეზოლუციის (CM/ResDH(2011)108) მომზადებამდე ინფორმირებული იქნა თუ არა საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მხრიდან ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტი საქართველოს შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს დავების განხილვის საბჭოს მიერ მიღებული 2007 წლის გადაწყვეტილებების თაობაზე, რომლითაც შპს „ი-ს“ 2007 წელს ხელახლა დაერიცხა ბიუჯეტის სასარგებლოდ ევროსასამართლოს მიერ 2005 წლის გადაწყვეტილებაში ნამსჯელი და სახელმწიფოს ბრალეულობით გამოწვეული გადასახადები.

კასატორი აღნიშნავს, რომ ზემოხსენებული წერილის პასუხად იუსტიციის სამინისტროს მიერ წარდგენილი იქნა 2017 წლის 25 მაისის #--- წერილი, სადაც იუსტიციის სამინისტრო აღნიშნავს: „რაც შეეხება თქვენს კითხვას, ინფორმირებული იქნა თუ არა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი საქართველოს შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს დავების განხილვის საბჭოს მიერ მიღებული 2007 წლის გადაწყვეტილების თაობაზე, მოგახსენებთ, რომ ზემოთმითითებული ინფორმაცია მინისტრთა კომიტეტში წარდგენილი არ ყოფილა“. კასატორის მითითებით, იუსტიციის სამინისტრო ასევე აღნიშნავს, რომ მოცემული ინფორმაცია იმის გამო არ იქნა წარდგენილი, რომ ხსენებული სცილდებოდა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილების აღსრულების ფარგლებს.

კასატორის განმარტებით, იუსტიციის სამინისტროს აღნიშნული წერილი

მეტყველებს იმაზე, რომ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი ზემომითითებული რეზოლუციის მომზადებისას არ ყოფილა ინფორმირებული საქართველოს შემოსავლების სამსახურისა და ფინანსთა სამინისტროს 2007 წლის სადავო ადმინისტრაციული გადაწყვეტილებების თაობაზე. კასატორის მოსაზრებით, იუსტიციის სამინისტროს მიერ წერილში მითითებული პოზიცია მიუწოდებლობის მიზეზთან დაკავშირებით დაუსაბუთებელია იმის გამო, რომ ერთი მხრივ, იუსტიციის სამინისტრო მოქმედებს საქართველოს სახელით და წარმოადგენს შპს „ი---ს“ მოწინააღმდეგე მხარეს, შესაბამისად, იუსტიციის სამინისტროს, როგორც სახელმწიფოს სახელით მოქმედ უწყებას, გააჩნია მიკერძოებული პოზიცია. მეორე მხრივ, კასატორი ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ 2007 წლის სადავო გადაწყვეტილებები მოიცავს ევროსასამართლოს მიერ შესწავლილ პერიოდს და აღნიშნული გადაწყვეტილებები აუცილებლად უნდა შეფასებულიყო ევროსასამართლოს გადაწყვეტილების გათვალისწინებით. ამდენად, არსებობს ევროსასამართლოს გადაწყვეტილების არასათანადოდ აღსრულებულად მიჩნევის წინაპირობები.

კასატორი, აგრეთვე, აღნიშნავს, რომ ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტის რეზოლუციით მოპასუხე სახელმწიფოსათვის დაკისრებული ვალდებულება დღემდე სახელმწიფოს მიერ სათანადოდ შესრულებული არ არის. ამდენად, ამ სადავო საქმის სრული და სწორი შეფასებისთვის საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2017 წლის 25 მაისის #--- წერილს მნიშვნელოვანი მტკიცებულებითი ღირებულება გააჩნია.

კასატორის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლოს ევალუბოდა სამართლიანი დაკმაყოფილების საკითხზე მსჯელობასთან ერთად შეეფასებინა ორი საკითხი: 1. ამავე კონვენციაში მინისტრთა კომიტეტი მოპასუხე სახელმწიფოს ავალებს „გაატაროს ინდივიდუალური ხასიათის ღონისძიებები დარღვევის გამოსწორებისა და მისი შედეგების აღმოფხვრის მიზნით“ და 2. საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2017 წლის 25 მაისის #--- წერილი, რომლის პოზიციაზეც მოხდა მინისტრთა კომიტეტის რეზოლუციის მომზადება. მიუხედავად იმისა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ, რომელსაც წარმოადგენს საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო, არ მიაწოდა სათანადო ინფორმაცია მინისტრთა კომიტეტს, კომიტეტის რეზოლუციაში პრევენციის სახით მაინც მოხვდა ჩანაწერი ინდივიდუალური ღონისძიებების გატარების დავალდებულების თაობაზე, რომელიც მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ არ იქნა შესრულებული, რაც აისახა მოპასუხეების მიერ 2007 წელს გამოცემულ სადავო ადმინისტრაციულ აქტებშიც. კასატორი მიიჩნევს, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა აღნიშნულ ფაქტობრივ გარემოებას არ მისცეს სწორი სამართლებრივი შეფასება.

კასატორის მითითებით, სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 308-ე მუხლის მე-3 ნაწილზე, რომელიც ადგენს ახლად გამოვლენილ გარემოებათა გამო გადასინჯვის მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადას. თავად სასამართლო გადაწყვეტილებაში მიუთითებს იმ ნორმატიულ საფუძვლებზე, რა შემთხვევაშიც უნდა მოხდეს სადავო ადმინისტრაციული აქტების გადასინჯვა. კასატორის მოსაზრებით, განსახილველი დავა ამ ნორმატიულ საფუძვლებს სრულად აკმაყოფილებს.

კასატორის განმარტებით, ხანდაზმულობის საკითხთან დაკავშირებით ასევე საყურადღებოა საქართველოს კონსტიტუციის მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტი, რომლის თანახმად, საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებას ან შეთანხმებას, თუ იგი არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კონსტიტუციას, კონსტიტუციურ შეთანხმებას აქვს უპირატესი იურიდიული ძალა შიდასახელმწიფოებრივი ნორმატიული აქტების მიმართ. კასატორის მითითებით, ევროსაბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ შპს „ი---სთან“ დაკავშირებით მომზადებულ 2011 წლის რეზოლუციას უპირატესი იურიდიული ძალა აქვს შიდა სახელმწიფო რეგულაციებთან მიმართებაში.

გარდა ამისა, კასატორის მოსაზრებით, მხედველობაშია მისაღები ის გარემოებაც, რომ 2013 წლიდან შპს „ი---“ ახორციელებდა დავას სსიპ შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს წინააღმდეგ სწორედ ხსენებულ უკანონოდ დარიცხულ თანხებზე, რაც მოცემულ დავაზე დადგენილ გარემოებას წარმოადგენს. შესაბამისად, კასატორი მიიჩნევს, რომ დაუშვებელი და დაუსაბუთებელია უარის საფუძველად ხანდაზმულობის ნორმების გამოყენება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 17 იანვრის განჩინებით შპს „ი---ს“ საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა დაინიშნა მხარეთა დასწრების გარეშე.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების კანონიერება-დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ შპს „ი---ს“ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს და უცვლელად უნდა დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 მაისის განჩინება.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქმის მასალებში ასახულ შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე: 2014 წლის 17 მარტს შპს „ი---მ“ სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 25 ნოემბრის გადაწყვეტილებით (საქმე #3/859-14) სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #----- ბრძანებისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2014 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისა და 5 415 ლარის ოდენობით დარიცხული გადასახადისაგან გათავისუფლების თაობაზე, შპს „ი---ს“ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ უდავო ფაქტობრივ გარემოებებად მიიჩნია, რომ 1. 2000 წელს კასპის რაიონის საგადასახადო ინსპექციამ სასარჩელო განცხადებით მიმართა კასპის რაიონულ სასამართლოს, რომლითაც გამარტივებული წესით განცხადების განხილვა და შპს „ი---ს“ მიერ ბიუჯეტის ვადაგადაცილებული დავალიანების - 30 735 ლარის გადახდევინების თაობაზე

ბრძანების გაცემა მოითხოვა. კასპის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 23 იანვრის გადაწყვეტილებით სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; შპს „ი---ს“ დირექტორს ნ-----ს მოპასუხის სასარგებლოდ დაეკისრა დღგ-ის - 4 347 ლარის გადახდა, ხოლო სასარჩელო მოთხოვნის - 26 388 ლარის გადახდის დაკისრების ნაწილში მოსარჩელეს ეთქვა უარი. გადაწყვეტილება მხარეთა მიერ არ გასაჩივრებულა და შესულია კანონიერ ძალაში.

2. დიდუბე-ჩუღურეთის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებით შპს „ი---ს“ სარჩელი დაკმაყოფილდა. მოპასუხე საქართველოს განათლების სამინისტროს შპს „ი---ს“ სასარგებლოდ დაეკისრა 11 628 ლარის გადახდა. აღნიშნული გადაწყვეტილებით დადგენილია საქართველოს განათლების სამინისტროს ბრალეულობა მოსარჩელისათვის ზარალის მიყენებაში, რაც გამოწვეული იყო მხარეთა შორის არსებული ხელშეკრულების პირობების დროულად შეუსრულებლობით. აღნიშნული გადაწყვეტილებაზე 2001 წლის 2 ივლისს გაიცა სააღსრულებო ფურცელი.

3. შემოსავლების სამსახურის გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნის საფუძველზე, 2007 წლის მდგომარეობით შპს „ი---ს“ ერიცხებოდა დავალიანება, ძირითადი თანხა - 4 347 ლარი და საურავი - 20 590.76 ლარი.

4. 2007 წლის 7 ივნისს შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა სსიპ შემოსავლების სამსახურს და გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 7 მაისის #---- და 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნების გაუქმება მოითხოვა. სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #---- ბრძანებით საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა; შპს „ი---ს“ საგადასახადო დავალიანება დღგ-ს ძირითადი თანხის ნაწილში მიჩნეულ იქნა აღიარებულად და საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 146-ე მუხლის მე-8 ნაწილის „კ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, საჩივარი აღნიშნულ ნაწილში დატოვებულ იქნა განუხილველად. ამასთან, გორის საგადასახადო ინსპექციას დაევალა საწარმოს პირადი აღრიცხვის ბარათზე დარიცხული 600 ლარის შემცირება 200 ლარამდე.

5. 2007 წლის 14 აგვისტოს შპს „ი---მ“ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს საჩივრით მიმართა და შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #---- ბრძანების ბათილად ცნობა, (დღგ-ს ნაწილში განუხილველად დატოვების შესახებ), გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნის საურავის ნაწილში (დღგ-ს ძირითადი თანხა 4 347 ლარი, საურავი 20 590 ლარი, ქონების გადასახადში საურავი 1 654 ლარი) და 2007 წლის 7 მაისის #---- საგადასახადო მოთხოვნის გაუქმება მოითხოვა. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2007 წლის 28 სექტემბრის გადაწყვეტილებით საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; სსიპ შემოსავლების სამსახურს დაევალა, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 124-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, შპს „ი---ს“ მიმართ დღგ-ის ნაწილში დარიცხული საგადასახადო სანქციის გადაანგარიშება და შესწორებული საგადასახადო მოთხოვნის გაგზავნა.

6. შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა სსიპ შემოსავლების სამსახურს და ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის

გადაწყვეტილების საფუძველზე პირადი აღრიცხვის ბარათზე რიცხული დავალიანების გაუქმება მოითხოვა. სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #---- ბრძანებით შპს „ი---ს“ საჩივარი დარჩა განუხილველი. ბრძანებაში აღნიშნულია, რომ ანალოგიური მოთხოვნით, 2007 წლის 7 ივნისს, საზოგადოებას უკვე ჰქონდა მიმართული შემოსავლების სამსახურისათვის და 2007 წლის 6 აგვისტოს #---- გადაწყვეტილებით შპს „ი---ს“ საჩივარი ნაწილობრივ იყო დაკმაყოფილებული.

7. 2013 წლის 11 ნოემბერს შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს და სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #---- ბრძანების ბათილად ცნობა მოითხოვა. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2014 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილებით საჩივარი, საგადასახადო კოდექსის 301-ე მუხლის „ი“ პუნქტის შესაბამისად, დარჩა განუხილველი იმ საფუძველზე, რომ შპს „ი---ს“ სადავო საკითხის გადაწყვეტის მიზნით მიმართული ჰქონდა სასამართლოსათვის.

თბილისის საქალაქო სასამართლომ მოცემულ საქმეზე ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილებისა და 2014 წლის 25 ნოემბრის სასამართლოს სხდომის ოქმის საფუძველზე, დაადგინა შემდეგი სადავო ფაქტობრივი გარემოება: „ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილებით დადგენილია, რომ მოპასუხე სახელმწიფოს - საქართველოს შპს „ი---სთვის“ უნდა გადაეხადა 1. 10 000 ევრო - ფულადი ზარალისათვის. 2. 1000 ევრო - არაფულადი ზარალისათვის. 3. 2050 ევრო - ხარჯებისათვის. 4. პლიუს ნებისმიერი გადასახადი, რომელიც შესაძლოა დაირიცხოს. სასამართლო ვერ გაიზიარებს მოსარჩელე მხარის მოსაზრებას, რომ სადავო - სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #---- ბრძანების მიღებისას, მოპასუხე მხარემ არ გაითვალისწინა სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილება და ამდენად, შპს „ი---ს“ სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სრულიად უსაფუძვლოდ ერიცხება დავალიანება. სასამართლოს მიაჩნია, რომ ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს ზემოაღნიშნულ გადაწყვეტილებაში საუბარია მოპასუხე სახელმწიფოსათვის არა შპს „ი---ს“ სახელზე დარიცხული საგადასახადო ვალდებულებების გადახდის დაკისრების შესახებ, არამედ მოცემული გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხების გადახდის შედეგად წარმოშობილი (შესაძლო) სამომავლო გადასახადების დაფარვის საკითხზე. მხედველობაშია მისაღები, რომ მოსარჩელე მხარე სადავოდ არ ხდის, რომ სადავო - სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #---- ბრძანების მიღებამდე, პირადი აღრიცხვის ბარათზე რიცხული დავალიანების, კერძოდ, გორის საგადასახადო ინსპექციის 2007 წლის 7 მაისის #---- და 2007 წლის 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნების გაუქმების მოთხოვნით სსიპ შემოსავლების სამსახურს პირველად საჩივრით მიმართა 2007 წლის 7 ივნისს, რომლის 2007 წლის 6 აგვისტოს #---- ბრძანებით შპს „ი---ს“ საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; მოსარჩელე მხარის მიერ მითითებული ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს გადაწყვეტილება კი მიღებულია 2005 წლის 27 სექტემბერს. ამდენად, ცხადია, რომ

შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანების მიღებისას ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილება ცნობილი იყო მოპასუხე მხარისათვის. უდავოა ის გარემოებაც, რომ შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანება და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2007 წლის 28 სექტემბრის გადაწყვეტილება, კანონით დადგენილი ვადაში, სასამართლოში არ გასაჩივრებულა.“

საქალაქო სასამართლომ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 25 ნოემბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრდა შპს „ი---ს“ მიერ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2015 წლის 6 ოქტომბრის განჩინებით (საქმე #3ბ/192-15წ.) შპს „ი---ს“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა. განჩინების მიხედვით, აპელანტი არ დაეთანხმა სასამართლოს მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილებაში საუბარია მოპასუხე სახელმწიფოსათვის არა შპს „ი---ს“ სახელზე დარიცხული საგადასახადო ვალდებულებების გადახდის დაკისრების შესახებ, არამედ მოცემული გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხების გადახდის შედეგად წარმოშობილი (შესაძლო) სამომავლო გადასახადების დაფარვის საკითხზე. მისი აღნიშვნით, ხსენებული განმარტება ეწინააღმდეგებოდა ამავე სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილ სხვა ფაქტობრივ გარემოებებს, კერძოდ, სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია ის, რომ საგადასახადო ინსპექციის მოთხოვნას 4 347 ლარზე, რომელიც განსახილველი დავის საგანს წარმოადგენდა, საფუძვლად ედო კასპის რაიონული სასამართლოს 2001 წლის 23 იანვრის გადაწყვეტილება, რომელიც ანულირებული იქნა ევროპის ადამიანის უფლებათა დაცვის სასამართლოს 2005 წლის გადაწყვეტილებით. შესაბამისად, ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილება არ აღსრულებულა, რადგან საგადასახადო მოთხოვნა რჩებოდა შპს „ი---ს“ სახელზე. აპელანტის მითითებით, სასამართლომ ასევე არ მიიღო მხედველობაში ის გარემოება, რომ დავის საგანი ეხებოდა ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის გადაწყვეტილების მიღებამდე საგადასახადო ორგანოს მიერ გამოცემულ საგადასახადო მოთხოვნას. სასარჩელო მოთხოვნა პირდაპირ უკავშირდებოდა საგადასახადო ორგანოების მიერ მოთხოვნილ იმ თანხებს, რომლებზეც აღნიშნულ გადაწყვეტილებაში უკვე მოხდა მსჯელობა. ევროსასამართლომ დაადგინა, რომ საგადასახადო ორგანოების მიერ შპს „ი---ს“ საგან“ ამჟამად მოთხოვნილი საგადასახადო დავალიანება წარმოადგენდა საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დაკვეთით შესრულებული სამუშაოდან გამომდინარე მისაღები თანხის ნაწილს, რომელიც შპს „ი---მ“, მიუხედავად მის სასარგებლოდ მიღებული სასამართლოს გადაწყვეტილებისა და აღსრულების ორგანოებისათვის მიმართვისა, ვერ მიიღო. შესაბამისად, ევროსასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ საგადასახადო ორგანოების მიერ ამჟამად მოთხოვნილი თანხის შპს „ი---ს“ მიერ გადაუხდელობაზე პასუხისმგებელი იყო სახელმწიფო და არა საწარმო.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2016 წლის 23 თებერვლის განჩინებით (საქმე #ბს-797-789(კ-15)) დაუშვებლად იქნა მიჩნეული შპს „ი---ს“ საკასაციო საჩივარი თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2015 წლის 6 ოქტომბრის განჩინების გაუქმების თაობაზე.

2002 წლის 30 მაისს შპს „ი---მ“ და ნ-----მ ადამიანის უფლებათა ევროპულ სასამართლოში საქართველოს წინააღმდეგ წარადგინეს განაცხადი #28537/02. განმცხადებლები ჩიოდნენ 2001 წლის 14 მაისის სასამართლოს გადაწყვეტილების აღუსრულებლობასთან დაკავშირებით.

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინებით (საბოლოო გახდა 2005 წლის 27 დეკემბერს) დასაშვებად გამოცხადდა შპს „ი---ს“ მიერ, კონვენციის მე-6, მე-13 მუხლებისა და #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის საფუძველზე წაყენებული პრეტენზიები იმ მოცულობით, რომლითაც ისინი 2002 წლის 7 ივნისის შემდგომ პერიოდს ეხება, ხოლო განაცხადის დანარჩენი ნაწილი გამოცხადდა დაუშვებლად. სასამართლომ დაადგინა, რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის (§1), მე-13 მუხლის, #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის დარღვევას.

სასამართლომ დაადგინა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ, განმცხადებელ კომპანიას, კონვენციის 44-ე მუხლის (§2) შესაბამისად, განჩინების ძალაში შესვლის დღიდან სამი თვის ვადაში, გადახდის დღეს არსებული კურსით, ეროვნულ ვალუტაში, უნდა გადაუხადოს: 10.000 (ათი ათასი) ევრო მატერიალური ზიანის ანაზღაურების სახით; 1.000 (ათასი) ევრო მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით; 2.050 (ორი ათას ორმოცდაათი) ევრო გაწეული ხარჯებისა და დანახარჯების ანაზღაურების სახით; აგრეთვე ნებისმიერი გადასახადი, რომელიც ამ თანხასთან შეიძლება იყოს დაკავშირებული; აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ, თანხის სრულ გადარიცხვამდე, ზემოხსენებულ თანხას საჯარიმო პერიოდის განმავლობაში დაერიცხება, გადახდის დღეს მოქმედი, ევროპის ცენტრალური ბანკის ზღვრული სასესხო განაკვეთის თანაბარი ჩვეულებრივი პროცენტები, რასაც დაემატება სამი პროცენტი. უარყოფილ იქნა განმცხადებელი კომპანიის დანარჩენი მოთხოვნები სამართლიან დაკმაყოფილებასთან დაკავშირებით.

სასამართლომ განმარტა, რომ სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლება მოიცავს ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულების უფლებას. ეს უფლება არარეალური იქნებოდა, თუ მაღალი ხელშემკვრელი მხარის ეროვნული სამართლებრივი სისტემა შესაძლებელს გახდიდა, ძალაში შესული საბოლოო გადაწყვეტილება ერთი მხარის საზიანოდ არაქმედითი დარჩენილიყო. კონვენციის მე-6 მუხლის მიზნებიდან გამომდინარე, ნებისმიერი სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება „სასამართლო პროცესის“ განუყოფელ ნაწილად უნდა განიხილებოდეს (სხვა პრეცედენტთა შორის იხ. *Burdov v. Russia*, no. 59498/00, §34, ECHR 2002-III; *Hornsby v. Greece*, judgment of 19 March 1997, Reports of Judgments and Decisions 1997- II, p. 510, §40). მიუხედავად ამისა, სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერება გარკვეული ვადით, საზოგადოებრივ წესრიგთან დაკავშირებული

სირთულეების მოგვარების აუცილებლობიდან გამომდინარე, შესაძლებელია, გამართლებული იყოს განსაკუთრებული გარემოებების შემთხვევაში (*Prodan v. Moldova*, no. 49806/99, § 53, ECHR 2004-... (ამონარიდები)). მოცემულ შემთხვევაში მთავრობას არ მიუთითებია რაიმე კონკრეტულ გარემოებაზე, რომელიც გაამართლებდა სასამართლო გადაწყვეტილების ოთხ წელიწადზე მეტი ხნის განმავლობაში აღუსრულებლობას (cf. *Immobiliare Saffi v. Italy* [GC], no. 22774/93, §§ 69- 74, ECHR 1999-V). სასამართლოს მიაჩნია, რომ განმცხადებელ კომპანიას ხელი არ უნდა შეშლოდა, ესარგებლა მის სასარგებლოდ გამოტანილი სასამართლო გადაწყვეტილებით, რასაც მისი ფუნქციონირებისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობა ჰქონდა. ძალაში შესული სასამართლო გადაწყვეტილების ოთხ წელზე მეტი ხნის განმავლობაში აღუსრულებლობის გამო, საქართველოს შესაბამისმა უწყებებმა კონვენციის მე-6 მუხლის (§1) მოთხოვნები ყოველგვარი სასარგებლო ეფექტის გარეშე დატოვეს. შესაბამისად, ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის (§1) დარღვევას.

სასამართლომ პრეცედენტულ სამართალზე მითითებით აღნიშნა, რომ განმცხადებლის მიმართ მის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობა წარმოადგენს საკუთრებით მშვიდობიანად სარგებლობის უფლებაში ჩარევას, როგორც ეს #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის პირველ წინადადებაშია ჩამოყალიბებული (სხვა პრეცედენტთა შორის იხ. ზემოხსენებული *Burdov*, § 40; *Bakalov v. Ukraine*, no. 14201/02, § 39, 30 November 2004). სასამართლოს აზრით, წინამდებარე საქმეში, განმცხადებელი კომპანიისათვის 2002 წ. 7 ივნისიდან დღემდე (იხ. ზემოთ §38) მის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობა წარმოადგენდა საკუთრების მშვიდობიანი სარგებლობის უფლებაში ჩარევას, რაზეც მიუთითებს #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის პირველი აბზაცი. მთავრობას არ წარუდგენია რაიმე არგუმენტი ამ ჩარევის გასამართლებლად.

განჩინებაში ზიანთან დაკავშირებით მითითებულია, რომ განმცხადებელმა კომპანიამ, 2004 წლის 7 ივნისს სასამართლოს წარუდგინა სამართლიანი დაკმაყოფილების მოთხოვნა და მატერიალური ზიანის ანაზღაურების სახით 223.500 ლარი (102.034 ევრო) მოითხოვა. ამ თანხიდან 11.628 ლარი (5.332 ევრო) შეესაბამებოდა 2001 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებაში აღნიშნულ ძირითად თანხას, ხოლო დანარჩენი წარმოადგენდა 4.347 ლარის (1.994 ევრო) ოდენობით დაგროვილი დღგ-ის დავალიანების ჯარიმებს, რაც, იმავდროულად, აღნიშნული გადაწყვეტილებით დადგენილი ვალის ნაწილიცაა. განმცხადებელი კომპანია ირწმუნებოდა, რომ ევროსასამართლოს მიერ განჩინების გამოტანის დროისთვის, მასზე დაკისრებული საგადასახადო ჯარიმების ოდენობა 223.500 ლარს მიაღწევდა. მოთხოვნის ამ ნაწილის საბუთად, განმცხადებელმა 2002 წლის 10 ნოემბერსა და 2004 წლის 24 აგვისტოს, საგადასახადო ორგანოების მიერ მისთვის გაგზავნილი დოკუმენტები წარადგინა (იხ. ზემოთ, §§ 16 და 17). რაც შეეხება დამატებით განცდილ მატერიალურ ზიანს, განმცხადებელმა კომპანიამ მოგების დანაკარგის ასანაზღაურებლად, რაც მას გადაწყვეტილების აღსრულებლობის გამო მიადგა, მოითხოვა 20.000 ევრო. ამ მოთხოვნის დასასაბუთებლად მას რაიმე დამატებითი დოკუმენტი არ წარუდგენია. განმცხადებელმა კომპანიამ

მოითხოვა 10.000 ევრო მორალური ზიანისთვის, რომელიც მან ოფიციალური ორგანოების მხრიდან გადაწყვეტილების აღუსრულებლობის გამო განიცადა. მთავრობამ განმცხადებელი კომპანიის მოთხოვნები გადაჭარბებულად და დაუსაბუთებლად მიიჩნია. იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ მან უკვე მოახერხა საგადასახადო ორგანოების 2002 წლის 10 ნოემბერის შეტყობინების გაბათილება, მთავრობამ არ გაიზიარა ის მოსაზრება, რომ განმცხადებელ კომპანიას 223.500 ლარის ოდენობის ჯარიმის გადახდა არ შეეძლო. საგადასახადო ორგანოების 2004 წლის 24 აგვისტოს შეტყობინებასთან დაკავშირებით კი მთავრობამ აღნიშნა, რომ განმცხადებელ კომპანიას საქმე ეროვნულ სასამართლოებში არ გაუსაჩივრებია.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ 2001 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილება ჯერ არ აღსრულებულა. რაკი მთავრობამ ვერ უზრუნველყო ვალის გადახდა ხანგრძლივი დროის განმავლობაში და არც იმაზე მიუთითებია, რომ მისი გადახდა შესაძლებელი იქნებოდა განჭვრეტად მომავალში, სასამართლომ დაასკვნა, რომ განმცხადებელმა კომპანიამ განიცადა გარკვეული მატერიალური ზიანი, რაც აღნიშნული გადაწყვეტილებით დადგენილ ვალს აღემატებოდა და განმცხადებელ კომპანიას ამ ნაწილში მიაკუთვნა 10.000 ევრო. იმ მატერიალურ ზიანთან დაკავშირებით, რაც საგადასახადო დავალიანებაზე დაგროვილ ჯარიმებს შეეხებოდა, სასამართლომ გაითვალისწინა, რომ ამ ჯარიმათა მნიშვნელოვანი ნაწილი გაბათილებულ იქნა. მეტიც, ფაქტობრივად, განმცხადებელ კომპანიას სახელმწიფო ბიუჯეტში არასოდეს გადაუხდია სამართლიანი დაკმაყოფილების სახით მოთხოვნილი საგადასახადო ჯარიმის რაიმე ნაწილიც კი. შესაბამისად, მას ამ მხრივ რაიმე ფაქტობრივი დანაკარგი არ განუცდია. ამასთან, სასამართლომ ვერ დაინახა მიზეზობრივი კავშირი აღმოჩენილ დარღვევასა და განმცხადებელი კომპანიის მოთხოვნას შორის მოგების დანაკარგთან დაკავშირებით, რომელიც არავითარი დოკუმენტით არ ყოფილა გამყარებული. შესაბამისად, სასამართლომ უარყო მატერიალური ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა ამ ნაწილში.

მორალურ ზიანთან დაკავშირებით, სასამართლომ აღნიშნა, რომ ვინაიდან სახელმწიფო უწყებებმა ოთხ წელიწადზე მეტი ხნის განმავლობაში ვერ უზრუნველყვეს განმცხადებელი კომპანიის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების აღსრულება, ამ უკანასკნელს შეექმნა პრობლემები საგადასახადო ორგანოებთან, ხოლო მისი ეკონომიკური საქმიანობა სერიოზულად დაზარალდა. შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ განმცხადებელმა კომპანიამ ამ ფინანსური შედეგებისთვის უნდა მიიღოს კომპენსაცია მორალური ზიანის სახით (cf. *Sovtransavto Holding v. Ukraine* (just satisfaction), no. 48553/99, §§ 78-80, 2 October 2003; *Comingersoll v. Portugal* [GC], no. 35382/97, §§ 32-36, ECHR 2000-IV). სასამართლომ განმცხადებელს მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით მიაკუთვნა 1.000 ევრო.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2015 წლის 11 მარტის #--- მიმართვით შპს „ი---ს“ 2015 წლის 5 მარტის წერილის პასუხად ეცნობა, რომ ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტმა 2011 წლის 14 სექტემბერს მინისტრთა მოადგილეების 1120-ე შეხვედრაზე, სხვებს შორის, მიიღო საბოლოო რეზოლუცია ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს საქმეზე - შპს „ი---

“ და მ----- (საჩივრის #28537/02). საბოლოო რეზოლუციით მინისტრთა კომიტეტმა დაასრულა ხსენებული საქმის განხილვა, რითაც დაადასტურა, რომ ევროპული სასამართლოს მიერ აღნიშნულ საქმეში დადგენილი დარღვევები საბოლოოდ აღმოიფხვრა მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ.

ამასთან, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბერს მინისტრთა მოადგილეების 1120-ე შეხვედრაზე მიღებულია რეზოლუცია CM/ResDH(2011)108, რომელიც შეეხება ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინებების აღსრულებას, სამი საქმე საქართველოს წინაშედ, მათ შორის, შპს „ი---“ და მ-----, საჩივრის #28537/02, 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინება, საბოლოო გახდა 2005 წლის 27 დეკემბერს.

რეზოლუციის თანახმად, მოსთხოვა რა მოპასუხე სახელმწიფოს ინფორმაციის მიწოდება იმ ღონისძიებათა შესახებ, რომლებიც ამ უკანასკნელმა გაატარა სასამართლოს განჩინებათა აღსასრულებლად, იმ ვალდებულებიდან გამომდინარე, რომელიც სახელმწიფოს ეკისრება კონვენციის 46-ე (§1) მუხლით; განიხილა რა მთავრობის მიერ წარდგენილი ინფორმაცია, კონვენციის 46-ე (§2) მუხლის გამოყენების შესახებ კომიტეტის წესების თანახმად, დარწმუნდა რა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ მომჩივნებს გადაურიცხა განჩინებებით გათვალისწინებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხები, შეახსენებს რა, რომ სასამართლოს მიერ დარღვევების დადგენა, განჩინებებით მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხის გადახდის გარდა, აუცილებლობის შემთხვევაში მოითხოვს, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ გაატაროს ინდივიდუალური ხასიათის ღონისძიებები დარღვევის გამოსწორებისა და მისი შედეგების აღმოფხვრის მიზნით, თუ შესაძლებელია *restitutio in integrum* გზით და ზოგადი ხასიათის ღონისძიებები, მსგავსი სახის დარღვევათა პრევენციის მიზნით, კომიტეტი აცხადებს, მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ გატარებული ღონისძიებების განხილვის შემდეგ (იხ. დანართი), რომ წინამდებარე საქმეებში მან შეასრულა კონვენციის 46-ე (§2) მუხლიდან გამომდინარე მისი ვალდებულებები და იღებს გადაწყვეტილებას საქმეთა დახურვის შესახებ.

რეზოლუციის დანართში აღნიშნულია, რომ შპს „ი---“ და მ-----ისა და შპს „-----“ და მ-----ის საქმეებში მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხა მოიცავს აღუსრულებელი შიდა სასამართლო გადაწყვეტილებებით მიკუთვნებულ თანხებსაც. გარდა ამისა, ევროპულმა სასამართლომ სამართლიანი დაკმაყოფილება მიაკუთვნა მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით იმ მომჩივნებს, რომლებმაც შესაბამისი მოთხოვნა წამოაყენეს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მინისტრთა კომიტეტმა არავითარი სხვა ინდივიდუალური ღონისძიების გატარება არ მიიჩნია საჭიროდ.

რეზოლუციის დანართში, ასევე, მითითებულია მოპასუხე სახელმწიფოს დასკვნა, რომლის მიხედვითაც, მთავრობა მიიჩნევს, რომ გატარებულმა ღონისძიებებმა სრულად აღმოფხვრა მომჩივნებთან მიმართებაში ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ დადგენილი კონვენციის დარღვევები, აღნიშნული ღონისძიებები მოახდენს მსგავსი სახის დარღვევების პრევენციას და შედეგად, საქართველომ შეასრულა კონვენციის 46-ე (§1) მუხლიდან გამომდინარე მისი ვალდებულებები.

2015 წლის 6 მაისს შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა

სამინისტროსთან არსებულ დავების განხილვის საბჭოს, რომლითაც ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო დავის განახლება მოითხოვა. გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებებს წარმოადგენდა: გორის რეგიონული ცენტრის 2007 წლის 7 მაისის #--- და 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნები და შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანება.

საჩივრის ავტორმა მიუთითა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინებაზე, აღნიშნა, რომ დავის საგანი ეხებოდა აღნიშნული გადაწყვეტილების მიღებამდე საგადასახადო ორგანოს მიერ გამოცემულ საგადასახადო მოთხოვნას, რომელიც პირდაპირ უკავშირდებოდა თანხებს, რომლებზეც იმსჯელა ევროსასამართლომ. საწარმოს წარმომადგენელმა განმარტა, რომ ევროსასამართლომ დაადგინა საგადასახადო ორგანოების მიერ მოთხოვნილი თანხის შპს „ი---ს“ მიერ გადაუხდელობაში საწარმოს პასუხისმგებლობის არარსებობა. კომპანიამ ასევე მიუთითა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბრის რეზოლუციაზე და განმარტა, რომ ევროსასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სათანადოდ არ იყო აღსრულებული და გასაჩივრებული აქტები უნდა გაუქმებულიყო.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭოს 2015 წლის 14 აგვისტოს გადაწყვეტილებით საჩივარი #----- არ დაკმაყოფილდა.

გადაწყვეტილებაში აღნიშნულია, რომ მომჩივანს არ წარუდგენია ისეთი გარემოებანი და მტკიცებულებები, რომელთა დროულად წარდგენა გამოიწვევდა მომჩივნისთვის ხელსაყრელი გადაწყვეტილების მიღებას. ამასთან, მიუთითა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილზე, საბჭომ განმარტა, რომ შემოსავლების სამსახურის მომსახურების დეპარტამენტის ინფორმაციით, 2015 წლის 28 მაისის მდგომარეობით, შპს „ი---ს“ ერიცხებოდა დავალიანება 15 158 ლარის ოდენობით. პირადი აღრიცხვის ბარათის შესწავლის შედეგიდან გამომდინარე, მომსახურების დეპარტამენტმა მიიჩნია, რომ საგადასახადო დავალიანება, მისი წარმოშობისა და დეკლარაციების წარდგენის დროის მიხედვით, აკმაყოფილებდა საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, თუ მომჩივნის მიერ გადახდილი იქნებოდა ქონების გადასახადში ძირითადი დავალიანების თანხა - 868 ლარი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საბჭომ მიიჩნია, რომ მომსახურების დეპარტამენტს, სათანადო საფუძვლის არსებობის შემთხვევაში, საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის შესაბამისად, დარიცხული თანხების ჩამოწერა უნდა დავალებოდა.

სსიპ შემოსავლების სამსახურის მიერ 2015 წლის 27 აგვისტოს გამოცემული იყო #----- ბრძანება შპს „ი---ს“ მიმართ საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის თანახმად დავალიანების ჩამოწერის თაობაზე, რომლითაც შპს „ი---ს“ პირადი აღრიცხვის ბარათებზე 2014 წლის 24 დეკემბრის სავადოთი შეუმცირდა დღგ-ში ძირითადი 4 346,97 ლარი, საურავი 6 699,56 ლარი, მოგების გადასახადში საურავი 0,01 ლარი, ქონების გადასახადში ძირითადი 194,41 ლარი, საურავი 1 102,16 ლარი, გაუქმებულ გადასახადებში საურავი 0,01 ლარი.

ბრძანების მიხედვით, შპს „ი---ს“ პირადი აღრიცხვის ბარათების შესწავლის შემდეგ გამოვლინდა შემდეგი: შპს „ი---ს“, 01.01.2005 წლის მდგომარეობით, ბიუჯეტის მიმართ ერიცხებოდა დავალიანება 54 282,34 ლარი. პირს 2005 წლის შემდეგ, დასკვნის შედგენის თარიღისთვის, საგადასახადო ორგანოში დეკლარაციები არ წარუდგენია, გარდა ქონების გადასახადის დეკლარაციებისა. 01.01.2005 წლიდან 25.12.2014 წლამდე გადასახადის გადახდა არ ფიქსირდებოდა. დავალიანების ნაწილი შემცირებული იყო 2007-2008 წლებში დღგ-ში, სხვა ჯარიმებსა და სოციალურ გადასახადში. ამდენად, შპს „ი---“ აკმაყოფილებდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის მოთხოვნებს და 2005 წლის 1 იანვრამდე არსებული საგადასახადო დავალიანება და მასზე დარიცხული საურავი ექვემდებარებოდა ჩამოწერას. 2005 წლის 1 იანვრის შემდგომ პერიოდში ქონების გადასახადში დარიცხული იყო 2004-2006 წლების გადასახადი, 2007 წელს დარიცხული იყო ჯარიმები 2004-2006 წლების დეკლარაციების დაგვიანებით წარდგენისათვის და საურავი. ამდენად, დავალიანების ჩამოწერა საგადასახადო კოდექსის 309-ე მუხლის 37-ე ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად ვერ განხორციელდებოდა, ვინაიდან არ იყო გადახდილი ქონების გადასახადში 2005-2009 წლებში წარმოშობილი ძირითადი დავალიანება - 673,46 ლარი. აღნიშნული დავალიანების დაფარვის შემთხვევაში, ჩამოიწერებოდა სხვა ჯარიმებში რიცხული ჯარიმა 200 ლარი და ქონების გადასახადში რიცხული საურავი სრულად.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს 2017 წლის 25 მაისის #--- მიმართვით შპს „ი---ს“ ეცნობა, რომ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილების „შპს „ი---“ და მ----- საქართველოს წინააღმდეგ“ აღსრულების პროცესი დასრულდა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბრის საბოლოო რეზოლუციის მიღებით. აღნიშნული რეზოლუციით დადასტურდა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ გაატარა ეფექტური ინდივიდუალური და ზოგადი ღონისძიებები, რის შედეგადაც ხსენებული გადაწყვეტილება აღსრულებულად გამოცხადდა. რაც შეეხება კითხვას, ინფორმირებული იქნა თუ არა ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტი საქართველოს შემოსავლების სამსახურისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს დავების განხილვის საბჭოს მიერ მიღებული 2007 წლის გადაწყვეტილების თაობაზე, მითითებული ინფორმაცია მინისტრთა კომიტეტში წარდგენილი არ ყოფილა, რადგან აღნიშნული სცილდებოდა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის გადაწყვეტილების აღსრულების ფარგლებს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 41-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ი“ ქვეპუნქტზე, რომლის შესაბამისად, გადასახადის გადამხდელს უფლება აქვს კანონით დადგენილი წესით გაასაჩივროს საგადასახადო ორგანოს ქმედება ან გადაწყვეტილება. ამავე კოდექსის 51-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ნ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საგადასახადო ორგანოები ვალდებული არიან თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში დადგენილი წესით განიხილონ გადასახადის გადამხდელის წერილები, საჩივრები და შეკითხვები, საჭიროების შემთხვევაში უსასყიდლოდ

მიაწოდონ მას ინფორმაცია მოქმედი გადასახადების, მათი გამოანგარიშებისა და გადახდის წესის შესახებ, აგრეთვე გადასახადის გადამხდელის უფლებებისა და ვალდებულებების თაობაზე.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 296-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საგადასახადო დავა შესაძლებელია განხილულ იქნეს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში და სასამართლოში. ამავე კოდექსის 297-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში საგადასახადო დავის განმხილველი ორგანოები არიან შემოსავლების სამსახური და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებული დავების განხილვის საბჭო.

საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 299-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საგადასახადო ორგანოს მიერ პირის მიმართ ამ კოდექსის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს დავის განმხილველ ორგანოში ამ თავით დადგენილი წესით. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილი ადგენს, რომ საგადასახადო შემოწმების აქტი და მის საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილება საჩივრდება ამ დოკუმენტების საფუძველზე გამოცემულ საგადასახადო მოთხოვნასთან ერთად.

ამავე კოდექსის 305-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილების შესაბამისად, შემოსავლების სამსახურის მიერ მომჩივნისთვის არასასურველი გადაწყვეტილების მიღების შემთხვევაში ამ მომჩივანს უფლება აქვს, გადაწყვეტილება მისი ჩაბარებიდან 20 დღის ვადაში გაასაჩივროს დავების განხილვის საბჭოში ან სასამართლოში. მომჩივანს უფლება აქვს, დავების განხილვის საბჭოს გადაწყვეტილება მისი ჩაბარებიდან 20 დღის ვადაში გაასაჩივროს სასამართლოში.

საკასაციო სასამართლო სააპელაციო სასამართლოს მსგავსად, მიუთითებს, რომ კანონმდებლობა უშვებს გამონაკლისს საერთო წესიდან და ადგენს ახლად გამოვლენილ/ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო დავის განახლების შესაძლებლობას. კერძოდ, საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 308-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სისტემაში დავის განახლება დასაშვებია მხოლოდ ახლად აღმოჩენილი ან ახლად გამოვლენილი გარემოების შემთხვევაში, გადაწყვეტილების მიღებიდან 6 წლის ვადაში. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, მომჩივანი ახლად აღმოჩენილი ან ახლად გამოვლენილი გარემოებით მიმართავს დავის განმხილველ ბოლო ორგანოს, რომელმაც არსებითად იმსჯელა მომჩივნის მიერ მითითებულ დავის საგანზე. საქართველოს საგადასახადო კოდექსის 299-ე მუხლის მე-7 ნაწილით კი განმარტებულია, რომ ახლად აღმოჩენილად ან ახლად გამოვლენილად ჩაითვლება ისეთი გარემოებები ან მტკიცებულებები, რომლებიც მომჩივანმა არ იცოდა და არ შეეძლო სცოდნოდა მისთვის არასასურველი გადაწყვეტილების მიღებამდე და რომელთა დროულად წარდგენა გამოიწვევდა მომჩივნისათვის ხელსაყრელი გადაწყვეტილების მიღებას.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს განმარტებას, რომ კანონმდებლობით დასაშვებია დავის განხილვის განახლება ახლად აღმოჩენილი ან ახლად გამოვლენილი გარემოების არსებობისას.

იმისათვის, რომ გარემოება თუ მტკიცებულება ახლად აღმოჩენილად/გამოვლენილად ჩაითვალოს, იგი უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ პირობებს: 1. მის შესახებ მომჩივანისათვის ცნობილი არ უნდა ყოფილიყო დავის განხილვისას; 2. მისი დავის განხილვის დროს წარდგენა მომჩივანისთვის ხელსაყრელი გადაწყვეტილების მიღების საფუძველი უნდა გამხდარიყო. ამრიგად, კანონიერ ძალაში შესული ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით მოწესრიგებული საკითხის დამატებითი კვლევა, შესწავლა და დავის ხელახალი განხილვა მხოლოდ იმ შემთხვევაშია დასაშვები, თუკი განმცხადებელი მიუთითებს ადმინისტრაციულ ორგანოს იმ გარემოებებზე და წარუდგენს იმ ფაქტების დამადასტურებელ მტკიცებულებებს, რომლებიც დაადასტურებს ახლად აღმოჩენილი თუ ახლად გამოვლენილი გარემოებების გამო დავის განახლების საფუძველების არსებობას.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ 2015 წლის 6 მაისს შპს „ი---მ“ საჩივრით მიმართა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან არსებულ დავების განხილვის საბჭოს, რომლითაც ახლად აღმოჩენილ გარემოებათა გამო დავის განახლება მოითხოვა. გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებებს წარმოადგენდა: გორის რეგიონული ცენტრის 2007 წლის 7 მაისის #--- და 31 მაისის #----- საგადასახადო მოთხოვნები და შემოსავლების სამსახურის 2007 წლის 6 აგვისტოს #--- ბრძანება. ვინაიდან აღნიშნული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტები შესული იყო კანონიერ ძალაში, სასამართლო დავის განხილვის საგანს წარმოადგენს არა მითითებული აქტებით გათვალისწინებული მოწესრიგების კანონიერების არსებითი შესწავლა, არამედ უნდა განისაზღვროს, რამდენად არსებობდა დავის განახლების კანონით გათვალისწინებული საფუძველი, რომელიც, თავის მხრივ, აქტის კანონიერების შემდგომ შესწავლასა და შეფასებას მოითხოვს. მოსარჩელე ახლად გამოვლენილ გარემოებად მიუთითებს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინებასა და ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბრის რეზოლუციაზე, კერძოდ, განმარტავს, რომ ევროსასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სათანადოდ არ არის აღსრულებული და უნდა მოხდეს დარიცხვის გაუქმება.

საკასაციო პალატა იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მითითებას ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინების სამოტივაციო და სარეზოლუციო ნაწილებზე, რომლებითაც განხილვის საგანი გახდა სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების აღსრულებლობა. სწორედ აღნიშნულიდან გამომდინარე, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის განჩინებით ევროპულმა სასამართლომ დაადგინა, რომ ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის (§1), მე-13 მუხლის, #1 დამატებითი ოქმის პირველი მუხლის დარღვევას და მიაკუთვნა განმცხადებელ კომპანიას **მატერიალური და მორალური** ზიანის ანაზღაურება. ამასთან, საქმეში წარმოდგენილია თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 25 ნოემბრის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება (საქმე #3/ 859-14), სადაც სასამართლომ განმარტა, რომ ვერ გაიზიარებს შპს „ი---ს“ მოსაზრებას, რომ სადავო - სსიპ შემოსავლების სამსახურის 2013 წლის 17 ოქტომბრის #----- ბრძანების

მიღებისას, მოპასუხე მხარემ არ გაითვალისწინა სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს 2005 წლის 27 სექტემბრის გადაწყვეტილება და ამდენად, შპს „ი---ს“ სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ სრულიად უსაფუძვლოდ ერიცხება დავალიანება. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ადამიანის უფლებათა დაცვის ევროპის სასამართლოს ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილებაში განსაზღვრულია მოპასუხე სახელმწიფოსათვის არა შპს „ი---ს“ სახელზე დარიცხული საგადასახადო ვალდებულებების გადახდის დაკისრების შესახებ, არამედ მოცემული გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხების გადახდის შედეგად წარმოშობილი (შესაძლო) სამომავლო გადასახადების დაფარვის საკითხზე.

საკასაციო სასამართლო ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განჩინებისა და თბილისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინების ანალიზის საფუძველზე, მიიჩნევს, რომ ევროპული სასამართლოს განჩინება არ ადგენდა იმ ფაქტს, რომ საგადასახადო ორგანოს მიერ გამოცემული საგადასახადო მოთხოვნა იყო უკანონო და უნდა გაბათილებულიყო, მით უფრო, რომ ევროსასამართლო არ წარმოადგენს მეოთხე ინსტანციის სასამართლოს და მსჯელობს კონკრეტული უფლების დარღვევასა და მხარის მოთხოვნისას სამართლიანი დაკმაყოფილების მიკუთვნებაზე, ხოლო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების ბათილად ცნობას იგი ვერ მოახდენს. გარდა აღნიშნულისა, საგულისხმოა, რომ მოსარჩელისათვის დაკისრებული თანხები ადმინისტრაციული წარმოებისას დაექვემდებარა კორექტირებას.

ამასთან, საქმეში წარმოდგენილია ევროსასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულებაზე ზედამხედველობის განმახორციელებელი ორგანოს - მინისტრთა კომიტეტის მიერ 2011 წლის 14 სექტემბერს მინისტრთა მოადგილეების 1120-ე შეხვედრაზე მიღებული რეზოლუცია CM/ResDH(2011)108, რომელშიც მითითებულია, რომ მოსთხოვა რა მოპასუხე სახელმწიფოს ინფორმაციის მიწოდება იმ ღონისძიებათა შესახებ, რომლებიც ამ უკანასკნელმა გაატარა სასამართლოს განჩინებათა აღსასრულებლად, იმ ვალდებულებიდან გამომდინარე, რომელიც სახელმწიფოს ეკისრება კონვენციის 46-ე (§1) მუხლით; განიხილა რა მთავრობის მიერ წარდგენილი ინფორმაცია, კონვენციის 46-ე (§2) მუხლის გამოყენების შესახებ კომიტეტის წესების თანახმად, დარწმუნდა რა, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ მომჩივნებს გადაურიცხა განჩინებებით გათვალისწინებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხები, შეახსენებს რა, რომ სასამართლოს მიერ დარღვევების დადგენა, განჩინებებით მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხის გადახდის გარდა, აუცილებლობის შემთხვევაში მოითხოვს, რომ მოპასუხე სახელმწიფომ გაატაროს ინდივიდუალური ხასიათის ღონისძიებები დარღვევის გამოსწორებისა და მისი შედეგების აღმოფხვრის მიზნით, თუ შესაძლებელია *restitutio in integrum* გზით და ზოგადი ხასიათის ღონისძიებები, მსგავსი სახის დარღვევათა პრევენციის მიზნით, კომიტეტი აცხადებს, მოპასუხე სახელმწიფოს მიერ გატარებული ღონისძიებების განხილვის შემდეგ, რომ წინამდებარე საქმეებში მან შეასრულა კონვენციის 46-ე (§2) მუხლიდან გამომდინარე მისი ვალდებულებები და იღებს გადაწყვეტილებას საქმეთა დახურვის შესახებ. რეზოლუციის დანართში კი ინდივიდუალური ღონისძიებების სახით მითითებულია, რომ შპს „ი---“ და მ-----

--ისა და შპს „-----“ და მ-----ის საქმეებში მიკუთვნებული სამართლიანი დაკმაყოფილების თანხა მოიცავს აღუსრულებელი შიდა სასამართლო გადაწყვეტილებებით მიკუთვნებულ თანხებსაც. გარდა ამისა, ევროპულმა სასამართლომ სამართლიანი დაკმაყოფილება მიაკუთვნა მორალური ზიანის ანაზღაურების სახით იმ მომჩივნებს, რომლებმაც შესაბამისი მოთხოვნა წამოაყენეს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მინისტრთა კომიტეტმა არავითარი სხვა ინდივიდუალური ღონისძიების გატარება არ მიიჩნია საჭიროდ. ამდენად, საკასაციო პალატა იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს შეფასებას, რომ მოსარჩელის მიერ მითითებული დოკუმენტი არ წარმოადგენს იმგვარ გარემოებას, რომელმაც მის სასარგებლოდ საკითხის გადაწყვეტის უფლება შეიძლება წარმოშვას.

საკასაციო სასამართლო განსახილველ შემთხვევაში, იზიარებს ქვედა ინსტანციის სასამართლოთა პოზიციას, რომ სახეზე არ გვაქვს ახლად გამოვლენილი/აღმოჩენილი გარემოებები, შესაბამისად, არ არსებობს სარჩელის დაკმაყოფილების ფაქტობრივ-სამართლებრივი საფუძვლები.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ შპს „ი---ს“ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს და უცვლელად უნდა დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 მაისის განჩინება.

ამასთან, საკასაციო სასამართლოს მითითებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ბაჟის ოდენობა საკასაციო საჩივრისათვის შეადგენს დავის საგნის ღირებულების 5 პროცენტს, მაგრამ არანაკლებ 300 ლარისა. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 22 ოქტომბრის განჩინებით კასატორს – შპს „ი---ს“ სახელმწიფო ბაჟის გადახდა მოცემულ საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე გადაუვადდა. ამდენად, საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის გამო, შპს „ი---ს“ სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 22 ოქტომბრის განჩინებით გადავადებული სახელმწიფო ბაჟის - 300 ლარის ანაზღაურება.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

დაადგინა :

1. შპს „ი---ს“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 18 მაისის განჩინება;
3. შპს „ი---ს“ დაეკისროს გადავადებული სახელმწიფო ბაჟის - 300 (სამასი) ლარის ანაზღაურება;
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე

მ. ვაჩაძე

მოსამართლეები:

ნ. სხირტლაძე

ვ. როინიშვილი